

Aurora,
1941

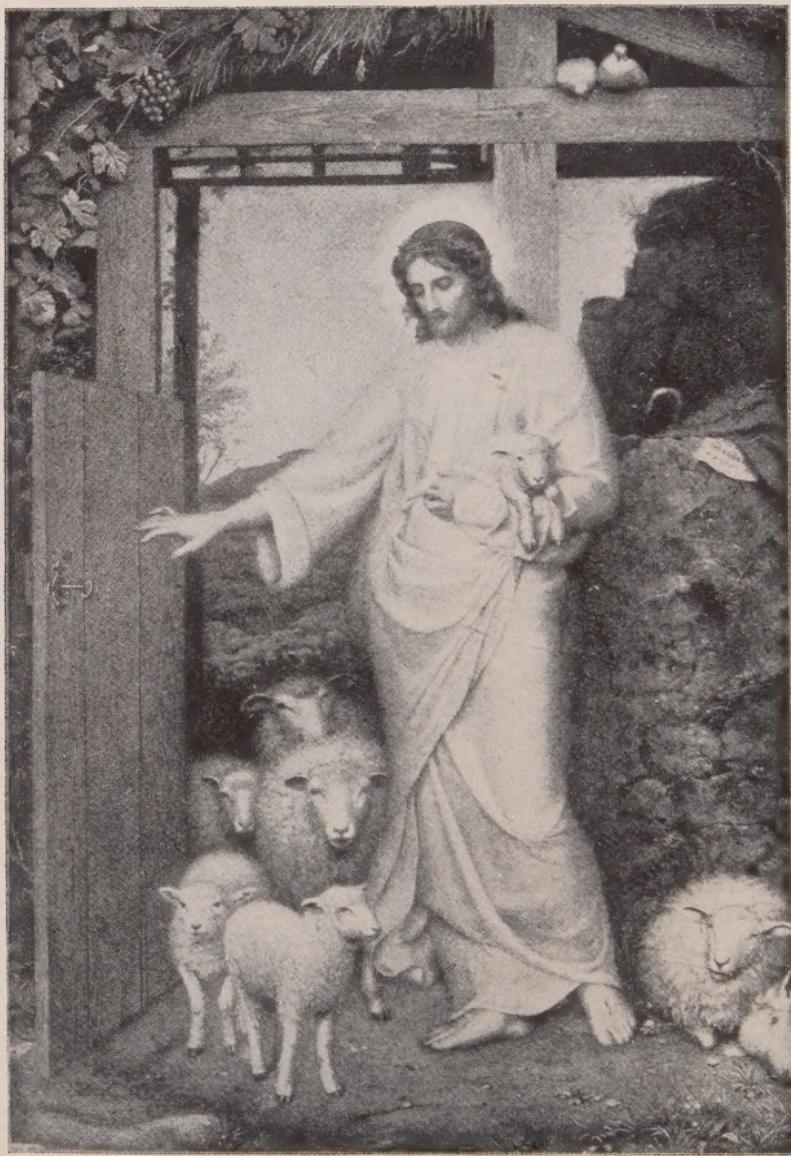

Albin Eklund.

Digitized by the Internet Archive
in 2023 with funding from
Kahle/Austin Foundation

"Jag är dörene till fåren."

AURORA

KRISTLIG KALENDER

FÖR ÅR

1911

REDIGERAD AF

E. G. HJERPE

Under medverkan af flera författare

UTGIFVES AF

Svenska Missionsförbundet i Amerika

BOKHANDEL 81 S. CLARK STREET

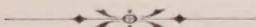
CHICAGO, ILL.

TRYCKT HOS
W. WILLIAMSON
1702 WINONA AVE.
CHICAGO

INNEHÅLL.

	SIDAN
“Jag är dörren till fären.” Titelplansch.	-
Fären i sin fälla. (Plansch)	6
Den härliga julhögtiden. Af <i>F. M. Johnson</i>	7
Stäm upp den gamla sången. Poem af <i>Adolf Nordgren</i>	11
Stor glädje. Af <i>A. E. Palmquist</i>	13
Behandla bibeln med vördnad. Af <i>P. W.</i> , med porträtt	19
Förbundets tjugufemårs jubileum (med 2 planscher). Af <i>A. Mellander</i>	23
En sällsynt bröllopsfärd (med 2 porträtter). Af <i>E. G. Hjerpe</i>	33
Från Chicago till Alaska (med 2 illustrationec). Af <i>Henning Gustafson</i>	38
Min tankes rundresa. Poem af <i>Harald Stenbock</i>	43
Mammoth Cave (med 4 planscher). Af <i>Lina Sahlström</i>	46
Från Midnattssolens land (med 4 planscher). Af <i>I. W. Jacobson</i>	60
Höstkväde. Poem af <i>Bonelli</i>	70
Tjugu år i sinéernas land (med 3 porträtter). Af <i>E. G. Hjerpe</i>	73
Florence Nightingale (med 3 planscher). Af <i>Andrew Johnson</i>	80
Ingångna i hvilan (med 4 porträtter)	95
Ett kärlekens under (med 2 planscher). Af <i>Anna Engman</i>	107
Han är rädd (med plansch). Poem af <i>John Hagström</i>	117
Mackinac Island (med 3 illustrationer). Af <i>H. J. Conradson</i>	120
Mer än guld. Poem af <i>N. F.</i>	128
Den hvita dufvan eller en indians tacksamhet	130
Emigranten. Poem af <i>Gustaf Wiman</i>	133
En medlem af den kejserliga livvakten. Af <i>C. W. Jacobson</i>	137
Tack för allt. Poem	143

Hören i sin fälla.

Den härliga julhögtiden.

Af *F. M. Johnson.*

ULEN är en härlig högtid. Den är ock mycket efterlängtad. Icke heller är det underligt, ty den firas ju till minne af vår frälsares, Jesu Kristi födelse. Och hans födelse var af en sådan vikt och betydelse, att hade han ej blifvit människa och trädت in i vårt släkte, hade vår frälsningssak varit förlorad. "Vore ej det barnet födt, förtappadt vore då allt kött." Vi hafva därför ofantligt större skäl att fira hans födelse, än att fira våra närmastes eller vänners födelsedagar. Och den bör firas i ett rätt sinnelag och på ett värdigt sätt, så att den blir jul i sann mening för oss.

Julen är "lofsägelsens högtid". Det är Gud, som skänkt oss sin enfödde son till frälsare. Att så göra var förenadt med den allra största uppoffring å Guds sida, och därför skall ock denna hans kärlekshandling bringa honom den allra största ära, lof och pris. Redan vid Kristi födelse sjunger änglaskaran: "Ära vare Gud i höjden!" och i den sången hafva sedan millioner återlösta själar instämt i tiden; och i evigheten skall

den sjungas af en oräknelig skara inför den hvita tronen. Oeh i denna lofsång må vi nu och alltid instämma, ty vi hafva i verklighet större orsak att sjunga den än änglarne. Det var icke dem Kristi sändning gällde utan oss. Såsom det ock heter: "Änglar tager han sig icke an, utan Abrahams säd tager han sig an." Ebr. 2: 16. Till Gud må vi därför frambära vårt hjärtas lof, att han i kärlek stor handlat med oss, i det han gifvit oss sin son. Till Kristus skola vi hembära ära och pris att han åtog sig vår sak. Likt de vise mannen böra vi tillbedja barnet i krubban, under det vi samtidigt låta lofvets rökoffer stiga upp till Gud på tronen. Det må vara vårt hjärtas hylningsgård under julen.

Julen är en "glädjens högtid". "Stor glädje!" Det är änglarnas julhälsning från Herren till alla folk. Den mäktige kejsaren i Rom kunde icke bjuda allt folk uppå stor glädje, utan pålade i stället skatter och pålagor och stora besvär. Gud däremot gifver en julgåfva, som bringar glädje i världen. Människan, som annars är fattig på glädje, har i Jesusbarnet fått ett verkligt glädjeämne. Väl kom vår frälsare till oss i fattigdom och ringhet, men likväl med rikedomar af nåd och salighet för oss. Och han blef fattig för vår skull, på det att vi genom hans fattigdom skulle rika varda. Han kom från Fadern, full med nåd och sanning. Han kom således för att göra oss sant lyckliga. En mänsklig behöfver ej mer än att i sitt hjärta mottaga honom, så får hon sann gläd-

je och blir verkligt lycklig. "När jag har Jesus i mitt hjärta, har jag glädjen all, som mig evigt hugna skall." I världslivet hade hon en usel glädje, men nu har hon en stor glädje, hjärteglädje. Och Jesus är hennes glädjeämne för hela lifstiden och blir så i all evighet. Och hvarje gång hon får fira julhögtiden, så utgör barnet i krubban hennes julglädje. Vid krubban böjer hon sig därför, och med Paulus tacksamt utbrister: "Gud vare tack för hans outsägliga gäfva."

Julen är en "fridens högtid". "Och frid på jorden, till människorna ett godt behag!" ljöd vidare änglarnes sång. Det är sålunda deras fridshälsning till oss människobarn. Frid i människors hjärtan, frid bland folken! Fridsfursten är kommen och har genom evangelium bebådat oss frid, både dem, som nära äro, och dem, som fjärran äro (Ef. 2: 17). Dessa ord gå ock i salig fullbordan, så ofta en återvändande förlorad son får upplefva hvad Sulamit säger: "Jag är vorden för hans ögon, såsom den där frid finner" (Hög. V. 8: 10), och hvad Paulus säger: "Medan vi nu rätfärdige vordne äro af tron, hafva vi frid med Gud genom vår Herre, Jesus Kristus" (Rom. 5: 1). En gång skall det ock blifva en allmän och fullkomlig frid på jorden, när den nya himlen och den nya jorden, i hvilken rätfärdighet bor (2 Petr. 3: 13), har af Gud blifvit skapad. Då Fridsfursten sträcker ut sin spira öfver den nya jorden, få alla fridens barn bo i fridshus och trygga boningar. Medan vi bida denna sälla tid, så

låtom oss hålla frid med Gud genom vår Herre, Jesus Kristus. Och må äfven julen i år bli en högtid, rik på frid och glädje för oss.

O, du saliga,
O, du heliga
Jordens fröjdefulla högtidsdag;
Ära ske Herren
Nära och fjärran
Änglar förkunna Guds välbehag.

Född är frälsaren
Och förlossaren,
Kristus, Herren i Davids stad;
Kommen är friden,
Himmelska tiden
Nu är fullbordad; min själ var glad!

Den ringa krubban är ej tom
Men öfvergår i rikedom
Allt guld på vida jorden.
Ack, Jesus mig besinna lär,
Hvad skatter den i hjärtat bär,
Som ett med dig är vorden.

Stäm · upp · den · gamla · sången.

Af Adolf Nordgren.

Stäm · upp · den · gamla · sången
Om · krubbaens · gudasön —
Från · fjärran · Österns · vise · kom
Att · böja · knä · för · fursten, · som
Rör · Vära · fel · blef · fången.
Sjung · om · din · mäders · gamla · sång --
Den · blifver · ny · för · hvarje · gång
Vid · juleklockans · dån.

Stäm · upp · den · gamla · sången,
Den · smälter · hjärtats · is.
I · sjärneglans · som · mulen · fid
Den · skänker · rööst · sinne · frid
Och · minnets · fröjd · &f · mången.
Sjung · om · din · mäders · gamla · sång --
Den · blifver · ny · för · hvarje · gång
Den · sjungs · på · hennes · vis

Stäm · upp · den · gamla · sången
 I · vinterns · sol · och · snö · . . .

Här · hjässan · blifvit · hvit · som · hvitt ·
 Och · lifvet ·, döden · fägit · sitt ·,
 Och · du · för · sistå · gången
 Här · mumlat · krukbangs · melodi,
 — Du · är · ej · mer · . Men · sången · si —
 Den · blef · ett · evigt · frö · . . .

Stor glädje.

Af A. E. Palmquist.

TOR glädje är ängelens julhälsning till jordens barn. Aldrig har ett gladare budskap bringats världen än detta ängelns budskap: "eder är född frälsaren". På löftet om hans ankomst grundade gamla förbundets heliga sitt hopp om en lycklig och fridfull tid. Med tanken på honom utbrister profeten: "Du skall göra folket talrikt, du skall göra dess glädje stor; inför dig skola de glädja sig, såsom man glädes under skördetiden, såsom man fröjdar sig när man utskiftar byte." Huru arm och intetsägande är icke vår glädje öfver jordisk vinning mot den att vi hafva fått en frälsare. Ja, utom honom skulle all vår glädje vändas i sorg och våra lofsånger i veklagan och ångestrop. Utan förkunnelsen om honom skulle vi famlat i hedendumens mörker, böjande knä för det skapade i stället för skaparen, oförmögna att finna det frälsande ljuset.

Genom Jesu mänuiskoblifvande har Gud på ett särskilt nära sätt trädt i förening med oss mäniskor. För att kunna fylla sitt uppdrag på jorden och i allt blifva vår broder och like måste Jesus börja sitt mänskliga lif från början. Han inträdde i mänskligheten som ett litet hjälplöst barn. Det gudomliga får träda åsido vid hans födelse. Han gör sitt inträde bland oss, icke blott i ringhet utan under den djupaste fattigdom. Ingen gloria strålar kring hans panna, där han ligger på sin torftiga bädd i krubban. Han är en sann människoson och likväl har han inträdt i världen obesmittad af den syndiga naturen ty han var också i högsta mening Guds son. Ja, äfven det gudomliga framskyntar vid hans födelse, ty aldrig förr har vid någons födelse den himmelska härskaran framtrådt på jorden med lyckönskan och lofsang. Aldrig kunde Gud på ett tydligare sätt visa oss sin kärlek än genom sonens sändande, "ty så älskade Gud världen att han utgaf sin enfödde son". Nu klappar genom Jesus Kristus Guds eget hjärta på jorden. Guds son har blifvit mänsklig, vår egen broder. O, min själ, stäm in i lofvet, ty Gud har till dig ett godt behag. Du är älskad af lefvande Gud.

Jesus har kommit i världen med ett stort uppdrag. Ändamålet uttrycker ängeln i ordet till Josef: "Du skall gifva honom namnet Jesus, ty han skall frälsa sitt folk ifrån deras synder." Med samma uppdrag kommer han till hvarje mänsklig. Alla behöfva vi en frälsare. Alla hafva

vi syndat och mistat vår berömmelse inför Gud. Synden är icke en inbillning eller ett lyte, som jag genom egen fromhet kan bota, nej den är vida svårare: synden är en makt, ett välide. Detta välide har Jesus kommit för att bryta och göra alla dem fria som hela sitt lif igenom af fruktan för döden måst vara trälar. Det är synden som är vårt egentliga sorgeämne. Synden är det som beröfvat oss vår lycka och glädje. Icke bara grumlat glädjens källa utan fyllt den med bitterhet. Det är synden som förorsakat de mörkaste stunderna i ditt lif och gjordt framtiden för dig mörk och dyster. Min vän, lyssna till ängelns budskap: "Du har fått en frälsare, och genom honom stor glädje." Torka dina tårar. Jesus har läkedom för ditt svidande hjärta. Det är egentligen icke för att frälsa oss från framtida straff, som han kommit, utan för att frälsa oss från våra synder, hemliga och uppenbara, tillfälliga och skötesynder, och därigenom frigöra oss från syndens makt och dom.

Jag vet ingenting i denna världen som kan så förändra och fröjda ett öfver synden beklämt hjärta, som budskapet om Jesus. Fastän detta budskap är en förkunnelse om honom som framför andra var en smärtornas man, öfver hvilkens lif Getsemane och Golgata kastar sina dystra skuggor, är det likväl den förkunnelsen som bringar världen den renaste och fullkomligaste glädje. Då lifvet i synden blir en börla, ja, alldelens värde-lös, blir det genom tron på Jesus fullt af hopp

och glädje. Det är möjligt för en människa att i synden förlora sin frid, sin lycka och sitt anseende, och blifva så olycklig och förnedrad att det icke finnes en enda människa i världen, som hon icke skulle vilja byta med; men äfven en sådan kan genom Guds nåd blifva frälst. Gud har besökt oss med en soluppgång från höjden. Jesus kan med sin frälsning lysa in och värma den mest stelfrusna själ och skänka en så öfversvallande lycka att man icke vill byta plats med någon, icke ens med en konung på hans tron. Skulle icke denne frälsare passa för dig?

“Hvilken lycka att ha allt i Jesus:
Läkedom för alla hjärtats sår!
Ingen synd, som icke han förlåter,
Ingen nöd, som icke han förstår!”

Skall denna stora glädje blifva vår, då måste den ha sin grund i personlig erfarenhet, vara en glädje öfver att Jesus är min. Stilla och allvarligt bör du eftersinna om Gudasonen, människosläktets frälsare, också blifvit född i ditt hjärta. O, hvilken glädje, då den sanningen blir lefvande för ett hjärta att han, som är världsfrälsaren, äfven är hennes frälsare. Det är ljufva stunder i ens lif, då hjärtat frigjordt kan lofva Gud för hans outsägliga gåfva!

Men så kanske synden lefver upp igen. Du frestas på tusende vis, ja, till och med faller för frestelsen. Min vän, det är alldelvis visst att Jesus kommit för att bistå dig i kampen mot synden.

Han skall icke lämna dig ensam att bryta dess makt. Han skall icke blott förlåta dig dina synder utan han skall frälsa sitt folk ifran deras synder. Han kom icke för att frälsa oss ifrån frestelserna utan för att gifva oss kraft och seger i frestelserna.

Pa samma gang som han kom för att bära våra synder, kom han för att bära våra sorger och sprida sin glädje i våra hjärtan och öfver våra lif. I medgången vill han vara med och helga och rena din glädje. I motgången vill han vara med och bära din sorg. Sitter du ensam och tårögd vid sidan af nagon grusad förhoppning och tycker att lifvet aldrig kan blifva af något värde mer? Lyssna då i dag till budskapet: "Eder är född frälsaren." Den gäfvan gäller dig. Den passar för dig. Hans namn är visserligen Underbar i råd, men ocksa Väldig Gud, Evig Fader, Fridsfurste. Genom honom talar Gud frid till våra oroliga, fridlösa hjärtan. Genom honom blandar han glädje i våra sorgers och missräkningars bågare. Genom honom blir själfva stallet och krubban en förgård till himmelen.

Du helga, ljufva juletid, min frälsares födelsedag, hur dyrbar är du icke för mitt hjärta! Hur mörkt och öde vore icke lifvet utan det Ijus du sprider från den ringa krubban i Betlehem. Ännu som förr päminner du mig om honom, som kommit i världen från Fadren, full med nåd och sanning. Du klara morgonstjärna, Jesus Kristus, sprid din frälsande sanning bland jordens töckenomhölda

folk! Lys med ditt milda ljus öfver de dunkla frågorna i mitt lif! Låt din frälsning blifva ljuset på min väg, tills inga skuggor falla mer och jag förlossad får lofva dig för vunnen seger. Till dess, lär mig bättre fatta betydelsen af änglasången:
“Ära vare Gud i höjden och frid på jorden,
till människorna ett godt behag!”

Behandla bibeln med vördnad.

Af P. W.

MIN ungdom hörde jag en gång en äldre troende man säga, att han icke kunde gå och höra en viss framstående predikant, emedan han på predikstolen handterade bibeln — självva boken — på ett alltför vårdslöst sätt. Dessa ord grepo sig djupt in i min själ. Jag känner mig därför alltid obehagligt berörd, när jag ser någon — isynnerhet en predikant — behandla den heliga boken på ett vårdslöst sätt.

Heliga ting skola på ett vördnadsfullt sätt behandlas. Om jag döper ett barn, om jag i nattvarden bär omkring brödet och kalken, så må jag göra det på ett heligt och vördnadsbjudande sätt, sorgfältigt undvikande allt slarf. Och sammalunda när jag öppnar den heliga skrift, så må jag göra det på ett sätt, som visar, att jag går för att möta och höra Gud tala till mig där.

Men sker det alltid så? Långt därifrån! Det finnes troende familjer, som icke äga en ren och

snygg bibel. Det finnes troende predikanter, hvilkas biblar äro trasiga, solkiga, hafva skrynkliga blad, vikta hörn ("hundöron") o. s. v. De äro flitigt begagnade, säger man. Men nej, de äro lättsinnigt och vårdslöst handterade — det är felet.

I predikstolar ligga ofta biblar, som äro smutsiga, trasiga, skrynkliga, så att det är en skam att se dem där. Och det är icke af flitigt begagnande de se så ut utan af vårdslöst handterande. Det finnes predikanter, som nästan sätta en ära i att fara illa med den heliga boken. De kunna t. o. m. vid predikandet luta sig fram så, att de med sina kläder skrapa, skrynkla och trasa sönder den bibel, som ligger framför dem. Och hafva de en handbibel, så handtera de den på ett sätt, som är mycket anstötligt.

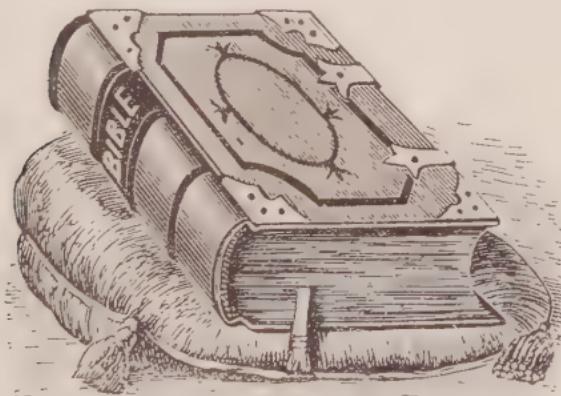
Icke nog med att ett vårdslöst handterande af den heliga boken är ovärdigt en kristen, isynnerhet en predikant, och framför allt i predikstolen — det gifver ock ett dåligt exempel. Vårdslöshet smittar. Jag tror icke heller, att man kan med samma andakt och upphyggelse läsa i en bibel, om hon är smutsig och trasig och bär alla spår af vårdslöst handterande, som om hon är hel och ren. Man kan också mycket väl begagna sin bibel flitigt i åratal och ändå hafva henne snygg, om man bara far väl med henne och vid hennes öppnande besinnar, att det är ett bref från Gud man öppnar.

Må vi icke anse denna sak obetydlig. Den som

far vardslöst med de ting, som han begagnar, och framför allt med sin bibel, han aflägger därmed om sin karaktär ett vittnesbörd, som är vanhedrande för honom själf, anstötligt för många och ett dåligt exempel isynnerhet för de unga.

Det sätt, hvarpå man gör en sak, har ofta stor betydelse. Man kan förstöra den skönaste sång eller text genom att sjunga eller läsa den på ett slarfvigt sätt. Man kan förstöra en hel nattvardsgång genom ett vardslöst tillvägagångssätt. På samma sätt kan man, såsom nu är sagdt, göra stor skada genom att vardslöst behandla bibeln.

Må alla i gemen och predikanter i synnerhet behjärta detta. De skola ha gagn därav.

DOKTOR P. WALDENSTRÖM.

Förbundets tjugufemårs jubileum.

Af A. Mellander.

MED jubileum menas en glädjefest, som firas till minne af någon viktig tilldragelse. Vanligen firas sådana fester efter 25, 50 eller 100 år. Förbundet firade den 21—26 sistlidne juni minnet af sin stiftelse för 25 år sedan.

Redan många år förut funnos svenska missionsvänner och svensk missionsverksamhet här i landet. De första voro pastor C. A. Björk och M. Sundin, hvilka anlände till detta land från Sverige 1864. Efterhand kommo flere missionsvänner och små missionsförsamlingar uppstodo i Illinois, Iowa och Minnesota. År 1873 sammanslöto sig några af dessa församlingar i en förening kallad Missions-Synoden, och 1874 bildade några andra af dessa församlingar Angarie-Synoden. Dessas synoder verkade hvar för sig några år. Men 1885 sammanslöto de sig jämte ett antal fristå-

ende församlingar uti det då bildade "Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika", hvilket man i korthet benämner "Förbundet".

Förbundet är en förening af kristna församlingar, som sammanslutit sig för bedrifvande af inre och yttre mission. Hvarje församling är dock själfständig i skötandet af sina egna angelägenheter. De gemensamma angelägenheterna afgöras vid årsmötena, till hvilka hvarje församling har rättighet att sända två ombud. Årsmötet väljer en verkställande kommitté, som har att utföra de fattade besluten och för öfrigt sköta de löpande göromålen mellan årsmötena. Församlingarna hafva sedan förenat sig uti distriktförningar inom de olika staterna.

Att Förbundet gjort stora framsteg under de förflutna 25 åren, synes af följande jämförelse. År 1885 utgjordes Förbundet af endast 46 församlingar, nu är antalet af församlingarna 210, som direkt tillhör Förbundet, och 310, om de församlingar medräknas, som indirekt tillhör detsamma genom anslutning till distriktsföreningarna, med ett sammanlagt medlemsantal af 23,743. Förbundets första årsinkomst var \$863.34, men förlidet år uppgingo dess inkomster till \$95,173.68. Sammanlagt har Förbundet under de gångna 25 åren haft en inkomst af - om senaste årsinkomsten medräknas - öfver en miljon dollars. Värdet af dess fasta och lösa egendom utgör \$153,219.36. Det sammanlagda värdet af församlingarnas kyrkor och predikantboställen uppgår till

DOKTOR P. WALENSTROM PREDIKAR FRÅN SKOLTRAPPAN

\$1,986,600. Deras årliga utgifter för sin lokala verksamhet samt för inre och yttre mission utgöra \$388,091.07. Söndagsskolornas antal är 296 med 27,342 barn, och ungdomsföreningarna äro 134 med 5,989 medlemmar.

Förbundet upprättade 1886 Barmhärtighets-hemmet i Bowmanville, hvilket senare blifvit tillbyggdt och utvidgadt till ett hospital, hvareft under årens lopp 4,210 patienter erhållit vård. Från Förbundets skola i North Park, Chicago, har graduerats 113 predikanter, 78 från akademien, 228 från affärsafdelningen och 21 från musikafdelningen — tillsammans 440. Från sin första tillvaro har Förbundet underhållit en emigrantmission i New York.

År 1889 öfvertog Förbundet en af Svenska Missionsförbundet i Sverige påbörjad mission i Alaska, och nu har det 3 stationer därstädes, 11 missionärer och 700 församlingsmedlemmar af omvända eskimåer och indianer. På barnhemmet i Golovin har vårdats 85 barn, och det närvarande antalet därstädes är 29. Förbundet utsände 1891 sina första missionärer till Kina. Nu har det 19 missionärer därstädes, 4 hufvudstationer, 24 bilstationer, 26 infödda evangelister, ett 20-tal barnskolor, ett hospital, en högskola samt är delägare i ett seminarium. Antalet församlingsmedlemmar är 581.*)

---

*) Dessa uppgifter äro till största delen hämtade ur Förbundets Minnesskrift, som säljes genom "The Covenant Book Concern", 81 S. Clark st., Chicago, Ill. Priset är \$1.50. Denna rikt illustrerade och intressanta historik borde ej saknas i någon missionsväns hem.

På inbjudning af missionsförsamlingen i North Park, Chicago, firade Förbundet sitt jubileum därstädes. Denna församling är en af de minsta inom Förbundet, men den vågade i tro på Guds och vänners hjälp inbjuda det stora mötet. Bland församlingens medlemmar subskriberades \$500 och från systerförsamlingarna i Chicago erhölls \$400. Dessutom erhölls en del matvaror från handelsfirmor i staden. Sålunda blef församlingen i stånd att gifva fri spisning åt delegaterna, predikanterna och deras fruar, som voro med, ett antal af öfver 400 personer, för omkring en vecka. Detta kostade \$1.141.30, men genom försäljning af mat och förfriskningar till andra mötesbesökare erhölls ett öfverskott, så att församlingen efter mötet var i stånd att skänka \$500 till Förbundets jubelfond. Sålunda välsignade Gud förrådet nu såsom i forna tider, så att det blef mer än tolf korgar öfver. Omkring 200 mötesbesökare härbergerades i North Park dels i skolbyggnaderna, dels hos familjerna, och lika många eller flera fingo härberge i grannförsamlingarna i Chicago.

Tisdagskvällen den 21 juni öppnades mötet i ett tält, som uppsatts på skolplanen. På tältet sva-jade den svenska och den amerikanska flaggan, och öfver dess ingång stod att läsa "Welcome". Samma välkomsthälsning var ock i fotslånga bokstäfver uppsatt öfver ingången till skolbyggnaden. Öfver talarestolen i tältet var upphängd en transparang af följande lydelse: "Svenska Evangeliska Missionsförbundet i Amerika 1885

1910." Därunder lästes orden: "Ända hitintills har Herren hulpit," samt på sidorna: "Jag sluter mig till alla dem, som frukta dig." — "Säligt är det folk, hvars Gud Herren är." Pastor E. A. Skogsbergh höll föredrag, hvarpå lektor P. Waldenström, som blifvit inbjuden såsom representant för Svenska Missionsförbundet i Sverige, frambar en hälsning från vännerna på andra sidan världshafvet. Det var en skön början.

Följande morgon kl. 9 öppnades förhandlingarna i tältet och fortgingo där sedan hvarje dag till och med lördagsförmiddagen. Ombudens antal var 268. Man öfverlade, diskuterade och beslutade angående de olika missionerna och institutionerna, som Förbundet har sig ålagt att sköta om. Af rapporterna framgick, att finanserna voro i godt skick. Årsmötet före detta hade beslutat, att en jubileumsfond på \$25,000 skulle insamlas såsom en grundfond för skolan. Nu rapporterades att \$18,000 af denna summa blifvit tecknade. Om Förbundets nya sångbok, "Sions Basun", rapporterades, att ett stort antal exemplar blifvit sålda, så att omkostnaderna för dess utgifning äro på god väg att blifva betalda. Denne sångbok är utan tvifvel den rikhaltigaste och bästa, som utgivits på svenska språket. Den har redan införts i flera församlingar och kommer utan tvifvel att införas i de öfriga efter hand, i den mån dess värde blir kändt.

Ett vemodigt intryck gjorde missionsföreståndarens afgang från sin befattning. Allt ifrån För-

VY FRÄN FÖRBUNDETS JUBILEUM.

bundets början har han varit dess ordförande och sedan 1895 missionsföreståndare. Han har sett missionsverksamheten här i landet växa upp allt ifrån den tid, då han själf var den ende missionsvännen bland svenskarne i detta land, så långt han visste om. Nu ansåg han sig af åren manad att draga sig tillbaka samt afsade sig därför det uppdrag, han med sådan värdighet innehadt under de gångna åren. Såsom en erkänsla af hans arbete och betydelse för verksamheten invalde årsmötet honom till hedersmissionsföreståndare för lifstiden med pension. Må Herren förljufva hans återstående dagar! Pastor E. G. Hjerpe blef invald till president för Förbundet och missionssekreterare.

Bland beslut, som fattades, må nämnas utsändande af 8 nya missionärer, 4 till Alaska och 4 till Kina, samt beslut om uppförandet af en ny byggnad vid Förbundets hospital. Meningen är ock att uppföra en auditoriumbyggnad med gymnastiksal på skolplanen i North Park.

På onsdagskvällen hölls jubileumkonsert i Orchestra Hall af en kör på nära 400 sångare, under ledning af prof. Frank Ernest, biträdd af Hvassmans sextett, en kvinnlig violinist och fyra solosångare. Vid samma tillfälle höll lektor Walденström ett uppbyggligt föredrag, och efter det samma uppläste han ett bref från konung Gustaf V af Sverige, som åhördes af de närvarande på stående fot. Åhörareskaran uppgick till 2,300. Denna konsert utgjorde mötets glanspunkt.

På torsdag kvällen hölls minnesgudstjänst i Svenska Missionstabernaklet på söder, då pastorerne John Peterson och S. W. Sundberg berätta-de om missionsverksamhetens första tid samt F. M. Johnson och E. Aug. Skogsberg meddelade om Förbundets uppkomst och syfte, hvarpå riks-dags-mannen J. P. Igel frambar en hälsning från Värmländska Angariiföreningen i Sverige. På fredagskvällen flyttades mötet till missionskyrkan pa norr, då pastor A. T. Frykman höll ett inlednings-tal, hvarefter representanter från andra kyrko-samfund framburo hälsningar och lyckönskningar från sina respektiva samfund.

Lördagseftermidden hölls åter mötet i tältet. Först höll E. G. Hjerpe ett minnestal öfver missionär A. E. Karlson, som efter ett 20-årigt missionsarbete i Alaska afsomnade i tron på Herren förliden vinter. Hans porträtt i stort format var upphängt öfver talarestolen, och under talet be-lystes det af en solstråle, så att bilden af Karlsons ansikte omgafs med ett slags gloria, som försvann så snart talaren slutade. Därefter presen-terades tvenne missionärspar, nämligen Ludvig Öst och hans trolofvade Ruth Hall, samt Henning Gustafson och hans trolofvade Hilma Österberg, hvilka blefvo afskilda för missionen genom händers påläggning. Vid samma tillfälle blefvo 9 pre-dikanter ordinerade. På kvällen samma dag hölls afslutning med skolan för sjuksköterskor, hvarvid tre sjuksköterskor efter genomgången kurs vid Förbundets hospital erhöllo diplom.

Söndagen var den sista och stora dagen i högtiden. Predikan hölls på förmiddagen i tältet af pastor N. Frykman och lektor P. Waldenström. Tältet kunde ej på långt nära rymma de skaror, som samlades. På eftermiddagen ökades antalet, så att hela skolplanen uppfylldes med folk, säkerligen 10,000 personer. Talarne voro pastor J. W. Carlson och lektor P. Waldenström. De stodo på skoltrappan och talade till det framför församlade folket, och samtidigt predikade pastor E. A. Skogsberg i tältet. Det oaktadt var det ett stort antal, som icke kunde komma nära nog att höra något alls. Jubileumskören samt den s. k. silfverkören, bestående af de sångare som brukade sjunga i missionsförsamlingens på norr kör för 25 år sedan, sjöngo flere anslående sånger. På kvällen predikade pastorerna Isak Skoog och Aug. Erikson.

Så var detta jubileum slut. Men ett annat och bättre jubileum återstår för Guds folk, då de som nu "så med tårar skola skörra med jubel," då de som "gå åstad gråtande och bära sitt utsäde, skola komma åter med jubel och bära sina kärfvar." Må vi vara ibland dem, som kunna säga: "Herren har gjort stora ting med oss; däröfver äro vi glada."

En sällsynt bröllopsfärd.

Af *E. G. Hjerpe.*

Å ett par unga tu förenas i äktenskap, är det vanligt att de i omedelbar förening med sitt bröllop företaga en bröllopsresa. I dylika fall väljer brudfolket i regel att resa till fina, storartade och njutningsrika platser, allt efter råd och lägenhet. Och ingen synes ha något att anmärka däremot. Genom de närmststående porträtten vilja vi för Auroras läsare presentera tvenne brudpar, hvilka i omedelbar förening med sina bröllop samtidigt och i sällskap företogo en bröllopsfärd. Denna deras bröllopsfärd är mera ovanlig och sällsynt, emedan den i så mycket skiljer sig ifrån andra dylika. Den är sällsynt emedan den sker på grund af kallelse och plikt; emedan den sker, icke till någon utsökt fin och njutningsrik ort utan till ett hårdt och kallt klimat med en så godt som rå och ociviliserad omgivning; emedan den är lång och besvärlig — sina tusentals mil till lands och

vatten; emedan den har till mål en lifsuppgift af allra största vikt och betydelse för andra deras medmänniskors lycka och sällhet. Dessa tvenne brudpar äro tvenne missionärpar på väg till Alaska för att bland dess infödingar utbreda Jesu Kristi evangelium och bedrifva mission. Genom de närmststående porträtten blifva vi i tillfälle att göra närmare bekantskap med dessa brudpar. Det första paret är Henning Gustafson och hans brud, Hilma Österberg, det andra är Ludvig E. Öst och hans brud, Ruth Hall. De båda unga männen, såväl som Gustafsons brud, hafva genomgått Förbundets skola, North Park College. De båda unge männen betjänade hvar sin församling, en i Nebraska och en i Michigan, före afresan till Alaska.

Vid Förbundets senaste årsmöte eller 25-årsjubileum blefvo de alla fyra kallade och genom bön och händers påläggning afskilda för missionärskallet och att i Förbundets tjänst utgå till norra Alaska. De antogo denna kallelse, firade sina bröllop, det ena paret i South Dakota, det andra i Wisconsin och i omedelbar förening därmed anträdde de sin färd till eskimåernas och indianernas land. Med ångaren "Senator" gjorde de sjöresan från Seattle till deras respektiva missionsstationer (Golovin och Unalakleet i norra Alaska) och kommo lyckligt fram i början af sistlidne Augusti. Allt gick väl, den sälsynta bröllopsresan var treflig och nu äro de i full fart med det välbehöfliga och viktiga missionsarbetet.

Det kändes underligt och det var i sanning en

HENNING GUSTAFSON MED BRUD.

LUDVIG E. ÖST MED BRUD.

högtidlig stund, da dessa unga vänner vid Förbundets jubileum presenterades för predikanter, församlingsombud, vänner och bekanta. Må nu denna skara af misisonsvänner i sina böner och sitt intresse komma ihag dessa unga missionärspar däruppe i Alaska! Ma också de få åtnjuta en sann och varaktig äktenskaplig sällhet och välsignelse samt blifva till stor nytta för Herren och hans rikssak pa jorden! Må de ock, när kommande dagar och år flytt, med tillfredsställelse och tacksamhet till Herren få tänka på sin sällsynta bröllopsfärd.

P. S. Själfva denna deras bröllopsresa beskrifver broder Gustafson i följande skildring.

Från Chicago till Alaska.

Af Henning Gustafson.

HRÅN Chicago till Unalakleet, Alaska, är ett afstånd af mer än 4,800 mil. Under en dylik resa hinner man göra åtskilliga iakttagelser. För liden sommar gjorde jag denna resa och meddelar här några minnen från densamma, för att låta Auroras läsare göra en liten sommarfärd i vintertid.

Veckan efter jubelfesten i Chicago börjades färdens. Dock reste jag ej direkt utan tog en liten omväg utåt Södra Dakota för att få sällskap under resan — och för öfrigt under vandringen genom lifvet. Den egentliga resan börja vi således i Salem, S. D., på väg till St. Paul, Minn., för att där taga ett Northern Pacific tåg direkt till Seattle, Wash. Natt och dag för nära en half vecka rusade tåget framåt öfver ändlösa slätter, nere i djupa dalgångar och öfver svindlande höjder. På bergkanterna slingrade det sig fram i alla slags

krökar, och rätt hvad det var ilade vi pilsnabbt in i en tunnel och så ut igen och vidare, och på somliga ställen utmed en flod, hvilken här ligger lugn och stilla, liksom gassande sig i solskenet, där brusande och forsande, liksom ville den täfla i snabbhet med ånghästen, som frustande löper fram vid dess sida.

Slutligen anlände vi till Seattle, Wash. Om Rom kallades "de sju kullarnas stad", gör äfven Seattle skäl för ett dylikt namn. Och ändå ha de sökt jämma kullarna och fylla dalarna, så man vore nästan färdig att tro, att profetian att "alla dalar skola fyllas och alla berg och kullar skola sänkas" här gått i bokstaflig uppfyllelse. Staden höjer sig terrassformigt, och dess stolta byggnader trona majestätiskt där uppe på höjderna, under det Pugetsundets vatten smeker skeppsdockorna nere vid stranden.

Den 22 juli gingo vi ombord på ångaren "Senator", en af de bästa båtar, som gå häruppåt, ehuru den ej kan jämföras med de stora Atlanterångarne. Vi hade första klass. Bemötandet från den högste till den lägste var det allra bästa. Hvarje middag uppsattes notis om fartygets "log" och det afstånd som tillryggalagts under dygnet. Vädret var fint men tämligen kyligt, ehuru det var i själfva högsommaren.

Den 1 augusti kl. 4 på morgonen ankrade vi utanför Nome — guldstaden i norra Alaska. Till utseendet var den visserligen ingen skönhet, i synnerhet på afstånd, men ändå efterlängtad ef-

ter tio dagars sjöresa. Dess bakgrund utgöres af berg och kullar, mellan hvilka snön ligger kvar året om. Hafvet låg stilla och spegelklart, och morgonsolen uppgick åter, speglande sig i den klara vattenytan.

O, hvilken härlig morgen! Hvilken påminnel-

En af Yukonflodens båtar, som hvilar på stranden.

se om ankomsten till den himmelska staden, efter en stormig resa på tidens haf — staden vid glashafvet, hvitare än snö, med gator af guld, återkastande strålglansen från Rättfärdighetens sol, som då uppgått med fullkomlig frälsning.

Följande dag fortsatte vi till Golovin, hvarest våra reskamrater, Östs. hade sitt mål för resan. Äfven vi voro i land och stannade vid missionsstationen några timmar. Därefter reste vi till

St. Michael, där vi sade farväl till "Senator", som därifrån återvände till Seattle.

St. Michael har ett par minnesmärken från den tid Alaska tillhörde Ryssland, nämligen en rysk grekisk-katolska kyrka, samt en liten fästning, uppförd år 1844. Den är åttkantig, byggd af trä och mäter omkring 12 fot i bredd.

Den ryska fästningen.

Efter att hafva stannat där ett par dagar fortsatte vi omkring 40 mil med en liten gasolin- och segelbåt till Unalakleet, målet för vår resa. Vi ankommo dit tidigt på morgonen den 6 Augusti

— på dagen tre veckor från det vi lämnade Salem. Missionär Hendrickson och Miss Johnson voro nere vid stranden och mötte oss och togo oss upp till missionsstationen. Där träffade vi Mrs. Karlson och Aug. Anderson. Hur trefligt skulle det ej varit att äfven fått möta A. E. Karlson, "Unalakleets apostel". Men han var borta och hans plats var tom. På kyrkogården, ett litet stycke därifrån, hvilar han sig från sitt arbete till de rättfärdigas uppståndelse.

Och så voro vi nu slutligen framme vid vårt
mål, friska, glada och tacksamma till Gud, som
burit oss öfver de mörka djupen och nu ställt oss
på denna plats för att verka hans verk.

Min tankes rundresa.

Af Harald Stenbock.

Från nordpol till sydpol min tanke far
På fria och lätta vingar,
Men ej uppå jorden den trefuad har,
Nej, högt öfver moluen den svingar
Sig upp genom rymderna klara, blå,
Där solar stolt sina banor gå.
Dess önskan är att på denna färd
En hvila vinna,
En fristad finna,
Dit aldrig hinna
De många sorger, den synd och flärd,
Som här grässera i denna värld.
Men kroppen kan ej med tanken följa,
Den sjänke hjälplös i eterns bölja,
Den hänger klumpigt vid jorden kvar
Och tanken med sig i stoftet drar.
Af denna resau blir blott ett noll.
Jag vill försöka på annat håll.

*

*

*

Min tanke funnit den gröna dalen,
Som så besjunges af näktergalen,
Och vandrar fram mellan alm och lind,
Hvars kronor susa för sakta vind.

Där grenar yngna,
Och fåglar sjunga,
Och källor porla,
Och bäckar sörla,
Och ljusft jag äger till sällskap där
Den vän, mitt hjärta som helst begär.
Vi plocka blommor på bäckens strand
Och hvila ut i vid källans rand
Och svälka oss med dess vatten klara,
Och likvets många bekymmer fara.
Men fullt färnöjd är jag dock ej vorden,
Och aldrig blir jag det här på jorden.
Min själ ej trifves bland stoft och grus,
Den längtar upp i ett högre ljus.

Till sist, då livets vandring slutar —
Min svaga kropp emot grafven lutar
Och faller slutligen kall däri —
Då är all möda och strid färbi,
Och då min ande på fria vingar
Mot ljusets boningar hän sig svingar
Att därfå bo
I evig ro
Att de saligas sälla zoner
I himlens härliga regioner.

Där klingar sången till Lammets lof
I Himmakonungens höga hof.
Då där jag står bland de frälstas skara,
För evigt näjd skall förvisst jag vara.
Ej något bättre jag då begär,
Men nu jag längtar att vara där.

Mammoth Cave.

Af *Lina Sahlström.*

LLT sedan jag som liten flicka i skolan studerade geografi och där för första gången läste om Mammoth Cave i Kentucky har jag längtat att se denna underbara grotta. Och då jag i somras reste ned till West Baden, Indiana, för en kort vistelse där, kunde jag ej motstå frestelsen att stjäla några dagar från min utsatta tid där och fara ned till detta jordens underverk. Ja, underverk är den i sanning både hvad storlek och formationer beträffä. Att söka beskrifva den i någon ordning, efter som de särskilda företeelserna besågos, är mig totalt omöjligt. Med hänsyn till plats befinner sig allt i ett stor slaget virrvarr.

Grottan upptäcktes år 1809 af en Mr. Houchins, då han på björnjakt i dessa sköna bergstrakter hade skjutit och sårat en björn. Denne sprang undan och sökte skydd i grottan förföljd af sin baneman. På detta sätt blef grottan först sedd

STALAKTITER I MAMMOTH-GROTTAN.

af hvit man. Allt sedan har den med fullt berättigande räknats bland jordens stora sevärda under.

Från geologisk synpunkt tör Kentucky vara bland våra mest intressanta stater. I dess fyra västra counties finnas hundratals grottor, större och mindre, bland hvilka Edmondson county har de flesta. Nittio af dessa senare äro explorerade och af dem är Mammoth den största. Den har fem olika våningar eller "levels" samt öfver 150 mil kända gångar. År efter år ökas väglängden, emedan forskningar ständigt pågå och nya upptäckter göras. Dessa gångar äro från 15—18 tum till 60 fot i bredd, och från 4 till 90 fot i höjd. Då och då på vandringar igenom den hörde vi stora ekon efter våra fotsteg dåna i hvälf eller salar under den botten på hvilken vi befunno oss.

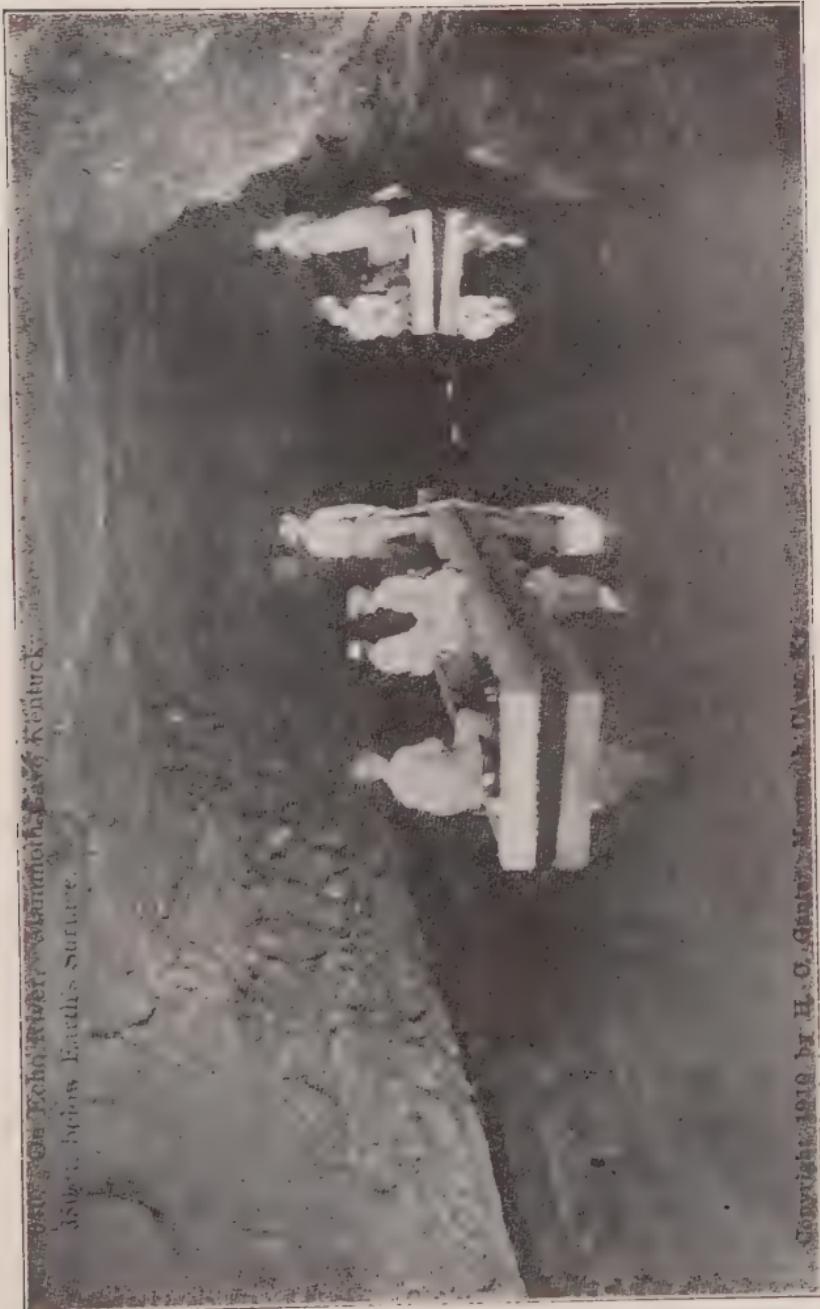
Grottan köptes först af privata personer. År 1839 köptes den af en doktor Croghan i Louisville, Ky., och vid hans död befanns den testamenterad till hans nio brors- och systerbarn. Först vid deras fränfälle skall den säljas och pennigarne delas lika emellan dessas arfvingar, af hvilka den yngste nu är närmare 80 år gammal. Det hoppas och tros att guvernementet då köper den och tar den under sitt beskydd liksom det har gjort med Yellowstone Park, Yosemite dalen och andra platser.

Det första bruk till hvilket grottan begagnades var under kriget 1812, då saltpeter gjordes af dess jordmån, hvilken befanns vara rik på detta

ämne, som begagnades i tillverkning af krut. Ännu finnas kvar de stora "vats" i hvilka det tillverkades samt de trädstammar som da brukades till rännor. Ännu efter dessa 98 åren synas spåren efter fötterna på mulor och oxar, som då trampade dessa underjordiska vägar hårda, samt efter hjulen på vagnarna som forslade denna "peter dirt" som negrerna kallade den. Bland annat rent "mänskligt" ma i detta sammanhang nämna de stenhyddor, hvilka byggdes här nere långt inne i grottan af lungsjuka år 1843. Vid denna tid var den allmänna tron den att lungsot kunde botas, om blott den sjuka kunde få en absolut jämn värmegrad. Det hade konstaterats att här stod värmegraden 54 gr. Fahr. året om. Här således, var den plats på hvilken den sjuke kunde hoppas på bot. Tretton af dessa olyckliga gingo ner ungefär en mil in i grottan och byggde några stenhyddor till bostäder. De sjukas behof ombesörjdes af någon vid hotellet där ofvan, hvilket redan då var byggt att härbergera resande turister. I fem månader blefvo de i denna dödssvarta, dystra graf. Så dog en af deras antal. Då sågo dessa arma att äfven detta, hvilket de hade säkert trott skulle blifva deras hjälp, hade gäckat dem. I förtviflan gingo de andra tolf åter tillbaka till sol och dagsljus, men detta stora ombyte blef dem för svårt och inom ett par veckor hade de alla skattat åt förgängelsen. Två af deras stenhyddor stå ännu kvar som vemodiga monument öfver deras felslagna förhoppningar.

Från vetenskaplig synpunkt är grottan af ofantligt intresse. Årtusenden före Mose tid trängde sig vattnet genom den lösare jordmassan af dessa berg och så småningom sköljde den bort från kalkstenen, urholkande dessa hvalf under jorden, på samma sätt som vi kunna se i klyftor och "canyons" ofvan densamma. Vattnets verningar äro tydligt synbara, och på många ställen slår den åskådaren med förvåning öfver de stor-slagna och sköna hvalf, domer och tempel med pelare och väggar liksom uthuggna med en mästares mejsel. Forntidens nobla joniska och doriska pelare och de mera grant utsirade korintiska träda här blygsamt tillbaka inför kolumner oändligt ädlare och rikare i skulptur. I Mammoth Dome, 280 fot hög, står man som en liten obetydlig pygme inuti den största kända dome i världen. Dess väggar bildas af refflade pelare, den ena vid den andra, utgörande en symmetrisk amfiteater. Flera af dessa domer finnas, hvilka alla slå åskådaren med stum beundran. Likaså göra de "Bottomless Pits", hvilka i trots af sitt namn dock ha botten, fastän somliga äro 200 fot djupa. Rundt omkring finnes under eller öfver oss stora sidorum och våra vägvisare kasta sina bloss med van arm än upp än ned, än till höger än till vänster, för att tydligare belysa något jättehvalf eller annat stor-slaget föremål.

Vägarne äro ibland så breda och raka att man kunde åka automobil långa distanser, men helt oväntadt tyckas de tvärsluta, tills vi se vår väg-

ENORMA EKOFLODEN-MASTODON-GROTTE
i Nya Englands skärgård.

1919. IX. H. C. Ginter, M. W. W.

PÅ EKOFLODEN I MAMMOTH-GROTTAN, 350 FOT UNDER JORDYTAN.

visare krypa in i nagon hala, och lydande hans godmodiga "Come right along!" krypa vi efter. Inom några minuter befinner vi oss i kanske ännu större tempel eller katedral. Eller törhända hafva vi kommit till "Suckarnes bro", eller någon flod, t. ex. Echo River, 350 fot under jordens yta. Här på denna flod bli vi bjudna på den mest sällsamt drömlika båtfärd vi någonsin varit med om. Fullt en half mil af denna flod är farbar. Sakta och ljudlöst glider båten framåt. Vattnet under oss, väggarna på sidorna, hvalfvet där ofvan, facklornas sken — allt är sì trolskt. Till och med vi självva äro som förtrollade. Det skönaste eko af människoröst genljuder rent och mjukt. Aldrig har sången "Suwanee River" eller "Rock of Ages" ljudit så drömsköt som på denna sagoflod i dessa underjordens jättesalar. Manne det icke verkligen finnes jättar eller troll här nere? Var det deras röster som vibrerade så underbart skönt? Jag vill så gärna tro det. Vi längtade ej tillbaka till människor och dagsljus. Vi hade velat dröja här länge, länge och förnimma denna egendomligt trolska makt. Men vi få ej stanna; vi måste fortsätta och i "Skärselden" återkomma vi till oss självva. Vi ga nu öfver "Styxfloden" till "Hades", hvilket vi dock lyckligtvis snart skyndade igenom. I vild tumult sågo vi nu den ena scenen efter den andra. Små miniatyrvattenfall föllo här och där, bildande någon större källa, hvars klara vatten porlade bort i en liten rännil och försvann. Vi läto ej något af dessa tillfällen

gå oss förbi utan att läska oss med dess kristallklara nektar. Dessa "fall" kunde komma från en höjd af 40 till 50 fot.

Vägarne voro ofta svåra nog att klättra upp eller ned. Riktiga pyramider af lösa stenras måste ibland bestigas; branta, slippiga gångar skulle färdas. Men i vår bekväma grottdräkt var det jämförelsevis lätt, och i hänförelse öfver hvad vi sågo föreföll oss ingenting svårt. Den "löjligaste" vägsträckan var ett stycke pa 300 fot kallad "Fat Man's Misery", hvilken slingrade sig fram i taggig sick sack. Hvalfvet var här endast en 4 a 5 fot högt, men den siksakformiga gången, genom hvilken vi skulle tränga oss, var mellan 3 och 4 fot hög och 15 till 18 tum bred och här fick man praktisera sig fram på hvilket sätt som var möjligt. Hur det gick till kan nog ej så precis beskrifvas, men efter mycket pustande och vridande och skrattande — hvor och en skrattade åt den som gick framför honom — kommo vi till sist till "The Great Relief", hvari vi alla kunde sta raka och andas ut, medan vi kände på de ömma ställen vi fätt i hufvud och höfter. Men "lindringen" varade ej länge, ty i ett nu voro vi framme vid "Korkskrufven" och här fingo vi nu med allvar börja klättra och vrida och på en stund kommo vi oss ej för att skratta åt varé sig den som var före eller efter, och medan vi kraflade uppför stege efter stege, den ena brantare än den andra, kunde jag ej undkomma tanken pa hvad som skulle hände både mig och mina "efterkommande"

ifall jag släppt taget. Men ännu har aldrig någon olycka händt här och till sist voro vi alla samlade igen ett par tre "våningar" högre upp. En del af stegarne voro i platser så trånga som om de hade hängt i en lång tunna.

På väggar och tak i de stora hvalfven afbildad sig de mest egendomliga figurer af de olika stenarter eller järnblandning, som finnes i kalkstenen. Djur, fåglar, blommor och människor synas som om porträtterade i vildaste oreda. På en plats i "Star Chamber", 90 fot hög, där kalkstenen är mycket järnblandad, synes hela himlafästet så tydligt som om vi voro ute någon stjärnklar natt. Vår vägvisare ber oss sätta oss här på ett bräde längs ena väggen. Han släcker alla lyktor utom dem han tar med sig bort och vi befinna oss i det nattsvartaste mörker man kan finna under jordens yta. Om några minuter synes det svagaste tänkbara ljus krypa fram utefter "fästet" och så småningom framträder den ena stjärnan efter den andra tills hela "himmelen" synes strödd med tindrande stjärnor. Den ena konstilationen efter den andra, tills hela "himmelen" synes strödd med Till och med månen är där i klaraste ny. Hela det härliga skädespelet är för oss så verkligt att det är svart för oss att tro att det är endast illusion. Snart, alt för snart, kommer dock mannen med lyktan och gör slut på bade stjärnor och måne och vi fortsätta våra färder.

Alla särskilda gångar ha namn, liksom gatorna i en stad, och af dessa är törhända Gothic Avenue

554. The Elf-Grotto, Mammoth Cave.

ELF-GROTTAN.

den mest intressanta på grund af mängden och storleken af stalaktiter och stalagmiter som här finnas. Dessa stenar bildas af de fasta partiklar, som finnas i vattnet, som tränger sig ned genom jordmassan därofvan. De förstnämnda hänga ned från taket som takisar och de sistnämnd stå upp från golfvet. Dessa senare bildas af den fasta materia som finnes kvar i vattnet som droppar ned från stalaktiterna. Då vi besinna att vattnet sipprar ned blott en droppe i sänder, kunnna vi få en aning om de årtusenden som fordras att bilda en af de medelmåttigt stora. Hur lång tid månne har det tagit att upphygga till exempel "Henry Clay Monument", 15 fot i diameter och 98 fot högt, den största kända stalagmit i världen? Säg det, den som kan.

En annan kolossal stalagmit kallas "The Old Oak" emedan den liknar en stor förstenad och urholkad ekstam. Ett annat namn har den äfven fått hvilket är för oss svenskar af ofantligt större intresse nämligen "Jenny Lind Oak", emedan här hvilade sig en gång vår världsberömda sångerska under ett besök i grottan för ett halft sekel sedan, och här sjöng hon för sitt sällskap "The Last Rose of Summer". Sedan dess säges alla, som besöka grottan, hafva satt sig i denna berömda "stol". Bland andra namn för liknande orsaker finna vi "Ole Bulls amfiteater" (månnie han här spelade "Säterjäntan"?), "Bootlis amfiteater" där tragedispelaren från ett ut-

BRUDGEMAKET I MAMMOTH-GROTTAN.

skjutande klippblock trakterade sina åhörare med urval från "Hamlet" o. s. v.

En superb stalagmitgrupp är "Bridal Chamber" hvaruti självva "altaret" utgöres af tre sköna pelare. På ömse sidor stå stalagmiterna, "Cæsar", "Pompey" och "Herkules" som vittnen till de löften som afläggas af sådana, som här lofva hvarandra tro i nöd och lust. Åtminstone 14 par ha här knutit Hymens band. Vår "guide" tänder här några röda och blå ljus och det hela blir så sago-skönt att ingen undrar längre på att de lyckliga tu valt denna förtrollande underjordiska kammare till brudsal.

Flera magnifika stalagmit- och stalaktitgrupper finnas. Dessa kallas ofta "cities" t. ex. "Chief City", betäckande en areal af omkring tre acre, och "Violet City", en af de skönaste tänkbara grupper. Många stalagmiter äro här som annorstädes af genomskinlig alabaster. Vår vägvisare upptäckte själv denna trollstad 1908, då han var på upptäcktsfärder tillsammans med en ingenjör, och det är med ej ringa stolthet han här tänder sina violetta ljus och låter oss se en syn som vi nog aldrig glömma. På vägen hit finna vi bland många andra under "The Chimes", ihåliga stalaktiter, hvilka, då de lätt knäppas på, återgifva ljud liknande de rikaste toner från en piporgel.

Stor och underbar som Mammoth Cave är ha vi ändock det bästa kvar. En och en half mil därifrån upptäcktes år 1895 af en neger under gräfning efter vatten, en annan grotta "Colossal

Cavern'', hvilken hvad skönhet i scenerier beträfar vida öfverträffar Mammoth.

Blott en sju mil i denna grotta äro ännu i skick att visas för turister, men dessa äro väl värdar en resa till vår kontinent att beses. "Colossal Dome", 200 fot högt, är där ett tempel så stormskönt att vi måste nästan med makt föras därifrån. Underbart sköna större formationer finnas äfven gruppvis i denna grotta. Hvalf äro delvis uppburna af stora nästan hvita stalagmiter af alabaster. I hvalfven hänga smärre stalagmiter i tusental, klara och genomskinliga, från långa sträckor af tak och klippväggar. Än äro lika långa sträckor täckta med gipsformationer, gnistrande hvita som snökrystaller, i form af drufklasar eller rosor och liljor med de glänsande bladen ofta helt fristående från hvarandra som i verkliga blommor. Från taken hänga öräkneliga fina "trådar" sammanslingrade i de mest graciösa girlander och allt beströmdt med skiraste rimfrost — en syn så fin, så drömförfin, att ord sakna all förmåga att beskrifva det.

Från Midnattssolens land.

Af I. W. Jacobson.

ÄSAREN förstår att det i denna skiss icke kan komma i frågan att gifva en noggrann och uttömnande beskrifning af Norge, ett af de härliga landen i Norden, utan blott några varierande vyer och fågelperspektiv liksom i förbifarten.

Norge är ett fullständigt bergland med jämförelsevis liten procent uppodladt och fruktbart land. Förtrollande vacker och sagolikt hänpörande är dock naturen, särskilt i det stora hela som i sina särskilda detaljer. Stolt höja sig de majestätiska bergen med sina glittrande snökrönor och den susande barrskogen tusentals fot öfver havvet, som i årtusenden lekt vid deras fötter, aterspeglat deras rika färgprakt och under väldigt dån rullat vreda vågor mot deras klippor och skär. Den lilla bäcken, som, efter tusende slingringar med sina

många större och mindre vattenfall, slutligen mellan jättarnas fötter dock funnit vägen till hafvet, är också majestätisk på sitt område.

Sönderbruten i oräkneliga öar, uddar, holmar och skär är hela kuststräckan från Nordkap, där midnattssolen slår sin ringdans, till Lindesnäs i söder. Den lilla ögruppen Herö, mellan Aalesund och Stat, säges bestå af lika mange öar och holmar som det är dagar i året. Ikke så liten procent af alla dessa öar äro dock endast nakna klippor, tillhåll för hafvets bevingade skaror.

Hafvet har banat sig breda vägar flerfaldiga mil in i de storsluget vackra, idylliska dalarna, bildande de s. k. fjordarna. Sognefjorden är den längsta och sträcker sig som en väldig jättearm 180 kilometer in i landet. Men Hardanger- och Geiranger-fjordarna äro mera beryktade för de vackra scenerierna den resande där finner. Dessa fjordar utgöra de lifligaste farleder, som hvarje år öfversvämmas utaf en alltid växande turistström. På korta afstånd från hvarandra finner man därför mycket trefliga, "kosliga" och i alla afseenden bekväma turisthotell både vid fjordarna och inne mellan bergen i de vackra dalarna. Många turister uppehålla sig vid dessa hotell längre eller kortare tid för att njuta af de rikt omväxlande scenerierna och den härliga sommaren med de ljusa och behagliga nättarna, samt fördrifva tiden med fiske och bärplockning.

Den mest celebre turist, som hvarje år besöker Norge, är kejsar Wilhelm II. Vid hvarje besök

Vestnessjedene set fra Molte

skänker han ett tusen kronor till Trondhjems domkyrka. I sommar skänkte han det tjugonde tusendet. Hans besök hälsas med värme och hänförelse af alla och på alla orter.

En ångbåtsresa pa Norges fjordar är något af det treffigaste, för sinne och tankar, den behagligaste hvila och njutning man gärna kan önska sig. Ombord för exempel på en liten ångare som "Midnattsol", modérn i ordets fullaste och bästa mening och med utsökt höfligt befäl, ilande fram på den spegelblanka vattenytan mellan skyhöga berg, från hvilkas snöfält brusande vattenfall störta i de svindlande djupen. Här och där en kyrka, omgivven af några idylliska "gårdar" == hem, inbäddade i grönt mellan fruktträd och bärbuskar. Litet högre upp på bergslutningarna den doftande barrskogen, hvarifrån ljudet af koskällor och vallgossars klangfulla herdesanger höres. Vid hvarje svängning, som ångaren gör, upprullas ständigt nya och mera fängslande och förtrollande perspektiv. Vid inloppet till Romsdalsfjord ligger den lilla täcka staden Malde, som pa grund af sitt vackra läge och omgivning af turisterna blifvit omväldt till "Nordens Neapel". Något längre in i fjorden ligger det vackra Vestnäs, och inne i självaf Romsdalen finna vi de vida beryktade bergsspetsarna Romsdalshorn och Troldtinderne, som imponerande gömma sina kronor i molnen. Midt emot Troldtinderne ligger turisthotellet Horgheim.

De viktigaste näringsgrenarne äro sjöfart och fiske. Landtbruk är med få undantag af mindre

VINTER SCEN I NORGE.

betydelse. Däremot svärma segelfartyg, "motorer" och ångbåtar af alla storlekar på alla vatten. Skeppsbyggeri är, da man tager i betraktande att Norge är ett fattigt land, utvecklad i öfverraskande hög grad. Den trefligaste och i alla afseenden bästa ångare jag någon gång rest med är den ofvan omtalade "Midnattsol".

Staden Aalesund säges ha en fiskarfлотta värde-rad till fem millioner kronor. Många af dessa skepp göra hvarje sommar så långa resör som till Island och Grönland och aterkomma framemot hösten med sina mödors och försakelsers väl förtjänta lön. Stora kvantiteter torkad s. k. "klippfisk" exporteras hvarje år. Denna fisk — torsk — fångas med krok, klyfves i två delar, saltas och utbredes sedan på klipporna att torka i sommarsolen, därav namnet "klippfisk".

Järnvägarna äro få och tillhöra med få undantag staten. Ingen turist bör uraktlåta att resa mellan Kristiania och Bergen med den nya Bergensbanan, som löper genom väckra dalar, öfver och igenom evigt snötäckta berg. Banan går igenom den väckra Hallingdal, känd för sina välstående innebyggare. Än slingrar tåget mellan skogslundar och utsökt väckra landtgårdar, än ilar det fram vid stranden af en spegelklar sjö eller följer en slingrande å, hvars ena vattenfall aflöser det andra, kastande sig mot klippor och jättestenar. Det var här Hans Nielsen Hauge på sin tid predikade frälsningens evangelium och kastades därfor i fängelse, hvarest han utstod otro-

Kraut Mittag

liga lidanden, samt kördes härifrån med fångskjuts till Ringerike. Vid Finse är banan på sin höjdpunkt, men där är det fullständig vinter, äfven den varmaste sommardag. Snöfält, bara snöfält, så långt ögat kan nå. Midsommardagen i år hade de kapplöpning på skidor där uppe. Bergryggen norr om Finse heter Hallingskarven, och söder om är Hardangerjöken. På den korta vägsträckan mellan K. och B. löper banan igenom något mer än 60 (sextio) större och mindre tunlar, af hvilka en är 5,300 meter lång. Den är strax nedom Myrdals station och det tog tåget åtta minuter att passera densamma. I år har det varit en stark ström af resande på denna bana, dragen af en konstindustriutställning i Bergen, som vore värd att skrifva ett helt kapitel om.

I Norge bor ett kraftigt och djärft folk. Kristendomen har hos det slagit djupa rötter och man blir glädjande öfverraskad att finna ett varmt och väl ordnad intresse för yttre mission. Hvarje plats har sina yttre missionsföreningar, som insamla medel för missionen på Madagaskar, i Sulu, Kina, Santalistan och bland judarna. Ingen svårighet i att få ut unga kraftiga män och kvinnor till de olika fälten.

Några statistiska uppgifter, lika karaktäristiska som belysande: År 1862 hade Stavanger missionssällskap en inkomst på omkring 48 tusen kronor, i år 600 tusen kronor. D. v. s. en stadig tillväxt på 11 tusen kronor arligen. Alla missionssällskaps sammanlagda inkomst i år utgör en million kronor.

(Sverige en million 200 tusen, Danmark 400 tusen och Amerika kanske atta millioner dollars i år.) Så tidigt som år 1887 inkom icke mindre än mellan 40 och 50 unga män, från olika delar af landet, med ansökan om inträde på Stavanger missions-skola, i afsikt att förberedas för det yttre missionsfältet. Skolstyrelsen kunde då endast gifva 24 (hälften af de sökande) tillträde till en pröfvo-kurs, hvarefter endast 15 intogos på skolan och efter fullbordade studier utsändes på fältet. Alla öfriga nødgades återvända hem. Sedan dess har missionsintresset icke afsvalnat det ringaste, men tvärt om blifvit mera intensivt, vunnit större ut-bredning och äger starkare bärkraft. Och det är visst, att Norge icke förlorar därpå, och ingen annan nation heller förlorar på hvad den gör för Guds rike i världen.

Höstkväde.

Af Bonelli.

*E'N sommarn flyktat och höst ärinne
Och kall är vinden i falnad lund.
Dock i nnu såsom ett soligt minne
För blicken skyntar den blomstergrund,
Där källan flödde
Och bäcken smekte
Hvad sommarn strödde,
Och fisken lekte
I lugna viken, och sångers ljud
Uppstego jublande till vår Gud.*

*Nu sången tystnat och blommor alla,
Som prydde härligt vår gamla jord,
Ej mera dofta, de äro kalla,
Likt gråa fjällar i snoig Nord.
Så fort han svunnit
Den sommartiden;
Knappt hit den hunnit
Förrän förliden.
Se all dess härlighet redan flytt:
Om hösten allt är så helt förbytt.*

*Se höstens slöja nu breds däröfver
 Och vinterns duk sedan öfver den.
 Sen nordanvinden allt växtligt söfver
 I vintrig vagga som redts igen.
 Ja, så förgängligt
 Är allt här födes
 Och lätt tillgängligt
 Det lätt förödes:
 Och, såsom skrifvet, det vänder om
 Till jordens sköte, hvad därfrån kom.*

*Så ock det mänskliga lifvet prålar
 Med rika färger i kraftens dar,
 Med fägring lifvad och hopp som strålar,
 När solljus öfver dess "kinder" far.
 Men mänskor vekna
 När kraften flyktar,
 Dess kinder blekna
 När lifvet lyktar.
 Och glädjen bytes i sorg och gråt,
 Och alla vandra de samma stråt.*

*Men evig glans har det högre lifvet
 Och skänkes endast af Gudamakt.
 Igenom Kristus det är oss gifvet:
 Han lifvets fiende nederlagt.
 Med evigt välde
 Han sig omgivvit,
 Vår segerhjälte
 I kärlek blifvit,*

*Till evig trygghet och himmelsk tröst
För hvarje pilgrim, i lifvets höst.*

*Liksom naturen frimodigt hvilar
I jordens sköte, ej utan hopp,
Och uppväckt åter af vårens ilar,
Till sol och sommar står åter opp;
Så mänskoanden
Som bort får ila
Till skuggolanden,
I salig hvila
Och glad förbidan på jubelår,
Till himmelsk sommar och fröd uppstår.*

Tjugu år i sinéernas land.

Af E. G. Hjerpe.

Somliga skola ock komma från
sinéernas land. (Es. 49: 12.)

MANNE icke den tid nu är för handen, då Herren på ett underbart sätt uppfyller den profetia om kineserna, som omtalas i ofvan anförda ord hos profeten Esaias. Nordens och vesterlandets folk hafva nu i hundratals år i stora skaror kommit till frälsningens brunnar och därur druckit lif, hälsa och frälsning. Men nu börja dessa frälsningens brunnar genom evangelii förkunnande att blifva tillgängliga äfven för Österlandets barn, och icke minst för kineserna.

Det är underbart huru den kristna missionen i Kina har vunnit utsträckning på de senare årtiondena. Alla missionssällskap synes nu verka där med stora förhoppningar och framgång, och nya fält öppnas undan för undan. Visserligen är hedendomens mörker ännu tjockt och motståndet hårdnackadt, men far bara Kristi evangelium fot-

fäste och tid att slå rötter i de olika provinserna, skola underbara förändringar till omvändelse, lif och frälsning ske. Man har också all anledning att hysa stora förhoppningar härom, dels på grund af Herrens löfte och trofasthet och dels i den mån kineserna självva, som nu äro föremål för den evangeliska verksamheten, blifva omvända och uppfyllda med lif, ande och nit för sina egna landsmäns frälsning.

Huru Herren uppfyller detta sitt rörande dessa kineser, det hafva vi i någon mån varit i tillfälle att se under den tid Missionsförbundet i Amerika verkat i Kina. Det var jämnt tjugu år den 8 Sept. 1910 sedan Förbundet genom bön och händers påläggning afskilde sina första missionärer för Kina. Dessa voro P. Matson och K. P. Wallen med fru. Det torde intressera våra söndagsskolor, ungdomsföreningar och föröfritt hvar och en af våra vänner, som komma att läsa Aurora, att få en kort öfverblick öfver Förbundets mission i Kina. Det var på hösten de förut nämnda missionärerna reste ut till det stora "Midtens rike". De kommo ditut med två tomma händer, främmande för folket hvarhelst de reste, okända med språk, seder, bruk och allt, och därtill med obegränsade fördomar emot sig: och hvad skulle de under sådana förhållanden kunna uträtta? Från mänsklig synpunkt sedt, just ingenting. Men de voro rustade med Kristi evangelium och fyllda i sina hjärtan med hans kärlek, som gaf sitt lif till försoning och frälsning för alla. Detta var hem-

FÖRBUNDETS FÖRSTA MISSIONÄRER TILL KINA.

ligheten till hopp om framgang och seger i det viktiga uppdrag för hvilket de utgatt. Efter atskilliga inspekitionsresor och planläggningar om arbetsfält m. m., börjades deras misisonsarbete i Fancheng. Detta fält var visserligen att börja med en hårdarbetad mark, men Guds ord vann

Mantsju-general med stab samt skolans byggnadskomite.

seger, och där ha vi nu i många år haft en hufvudstation med sina tre utstationer. Siangyang var nästa plats, där evangelium fick fotfäste, och där är nu en hufvudstation med sina fem utstationer. Därnäst kommer Nanchang med likaledes sina fem utstationer, så Icheng med sina fyra utsta-

tioner och Kingmenchow med tre utstationer.

Sedan de tre första missionärerna kallades och utsändes har Förbundet kallat, utsändt och haft i sin tjänst 24 svenska missionärer (däri inberäknad de som vid sista årsmötet kallades och nu stå färdiga att utgå). På dessa huvud- och

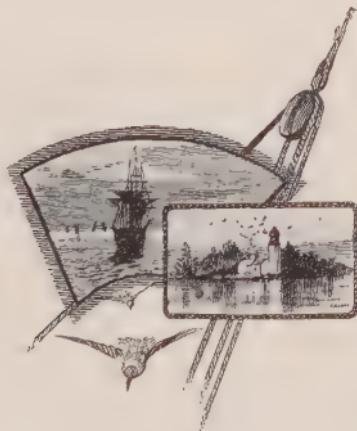
Elever och lärare vid Kingchow Seminarium vårterminen 1910.

utstationer finnes ett stort antal kinesiske medarbetare: 23 evangelister, 22 skollärare, 7 bibelkvinnor, 2 hospitalsassistenter och 4 kolportörer. Summa 58. Tillsammans med de af Förbundet utsände och nu i dess tjänst, 77. Vid de olika stationerna finnes 21 småskolor, 2 högskolor och i Kingehow-fu ett missionsseminarium. Mellan 400 a 500 barn besöka dessa skolor. Ett s. k.

Dispensary och ett lasarett, där ett antal af 25,340 patienter under de senare 7 a 8 åren fått tillsyn och vård, och där öfver 1,000 operationer blifvit utförda. I församlingen finnes öfver 600 medlemmar, förutom barnen, och i dopklasserna undervisas ett stort antal. Tänka vi sedan på de många som under dessa tjugu år blifvit omvända till Herren och redan äro hemförlöfvade till den eviga sabbatshvilan, så måste vi med tacksamhet utropa: Af Herren är det skett och är underbart i våra ögon! Låtom oss tänka på den ringa begynnelsens dag och se på den underbara framgång och utveckling som egt rum under dessa 20 år, så skola vi fa stor anledning att med förenade hjärtan prisa Herren. Vi hoppas också, att församlingar, ungdomsföreningar, söndagsskolor och enskilda häri-genom skola inspireras att medelst förböner och uppoffringar af medel vilja vara med uti det härliga verket, hvilket ock i de rätfärdigas uppståndelse skall hafva en stor lön.

Vi hafva församlingar som underhålla missionärer ensamt eller delvis understödja en missionärs underhåll; likaså ungdomsföreningar som hafva hvar sin evangelist eller skollärare och äfven några söndagsskolor som underhålla en evangelist eller ett skolbarn. Enskilda personer göra likaledes, men det är rum för många, många flera, både barn och äldre. Må vi alla vara med om att missionera. Herren vill det. Dessa våra medmänniskor i Kina äro också våra bröder och sysstrar och behöfva att få höra om Jesus och blifva

frälsta. En missionär i Kina sag en gång en liten flicka bära sin broder på ryggen. Han sade då till henne: Det är en tung börla du har, min lilla flicka. Men hon förstod icke först hvad han menade. Då sade han åter till henne: Det är en tung börla du bär på. Då svarade den lilla flickan: "Det är icke någon tung börla, det är ju min broder och det kan icke vara någon tung börla." Denna lilla flicka älskade sin broder och därför var det icke någon tung börla att bära honom. Så är det också med oss. Om vi älska våra medmänniskor för Jesu skull, så blir icke missionen för deras frälsning någon tung utan en lätt börla. När vi nu uti vår mission ha fått börja ett annat tjogtal af år, så låt oss vara flitiga att genom verksamhet och i förböner bära våra medmänniskor till Herren Jesus, så skola vi i fortsättningen få se underbara ting utföras af Herren.

Florence Nightingale.

Af Andrew Johnson.

ÄR förliden höst budskapet gick ut från London, att Florence Nightingale afslutat sitt stora och välsignalserika lifsverk, var det sorg icke endast i England utan i hela den civiliserade världen. I all synnerhet var sorgen stor i lidandets värld, i hvilken hon tillbrakt den allra största delen af sitt lif, icke blott i den meningen, att hon där varit en tjänande ängel som kanske ingen annan kvinna, utan äfven i den meningen, att hon efter Krimkrigets slut knappast haft en hälsodag och under de senaste tjugufem åren så godt som legat fjättrad vid sitt eget sjukläger. Sällan har något dödsbud berört så många och på ett sådant sätt som detta. Hon hade talrika vänner och beundrare bland de i världen ärade och upphöjda, och bland de sjuka och lidande var det millioner, som älskade henne som sin egen moder. Och som en moder och mer än en moder har hon varit för dem. Många af dessa ha gått före henne, och de,

som ännu lefva, ha vid hennes bortgång samlats omkring hennes odödligt sköna minnen, tusenfaldigt tacksamma därför, att en sådan kvinna lefvat, som torket så många bittra tårar, helat så många blödande sår och med sin klart brinnande lampa lytt så många genom tidens mörka natt, till dess deras själs öga skådat soluppgången i en annan värld.

Florence Nightingale var född den 12 Maj 1820 i Florence, Italien, där hennes föräldrar uppehöllo sig en tid. Efter staden erhöll hon ock sitt namn. Hennes fader, William E. Nightingale, en rik egendomsherre i England, var en man med rena och upphöjda seder, och hennes moder, en mycket ädel kvinna, var vida känd såsom de fattigas och lidandes vän. I hennes skola uppväcktes först den unga dotterns medfödda anlag, och där begynte hon egentligen sitt lifs kallelse, då hon med gäfvor af hvarjehanda slag sändes ut för att bringa undsättning och sprida glädje i fattiga pröfvade hem.

Det berättas om henne, att hon ända från sin barndom ägnade sig åt sjukvård. Med sina dockor lekte hon oftast under den föreställningen, att de voro sjuka, hvarför hon vårdade dem mycket ömt. Och när hennes mer rörliga syster, den enda hon hade, slagit armar eller ben af sina dockor, när någon skada inträffat med deras ögon, eller om näsan blifvit afslagen, var det Florence största glädje att hela och vårda dem, till dess hon förklarade dem återställda.

En dag, när hon i sällskap med sin lärare var ute på en ridtur, fingo de se, huru en herde förvärfades sökte samla sina får. På tillfrågan, hvar han hade sin hund, svarade han, att elaka pojkar kastat sten på honom och illa skadat hans ena ben. Uppenbarligen var han mycket ledsen öfver att förlora denne sin trotjänare, men ansag att intet kunde göras för hans återställande. Florence satte genast i sporrsträck till det ställe, där hunden låg, och åtog sig utan vidare att vårda honom. Sedan hon tillsammans med sin lärare böjt knä och undersökt "patientens" krämpor, frågade hon, hvad som vore bäst att göra. Och då hon fått till svar, att varma omslag säkerligen skulle vara gagnande, gick hon genast till verket med att i herdens stuga straxt intill och med tillhjälp af herdens son göra upp eld för att värma vatten. Förvissad om att hennes moder skulle ersätta förlusten, ref hon sönder en af herdens tröjor för bandager. Under flera timmar höll hon på med denna sin första egentliga sjukvård. Fram emot kvällen var den trogne vallhunden åter på benen, men när hon tog farväl af den tacksamme herden, lofvade hon återvända nästföljande morgon. Så anspråkslöst började hon det välsignelserika arbeta, hvartill hon af Gud blifvit särskildt kallad och utrustad.

Begåfvad på flera områden som den unga Florence var, och därtill af rik börd, hade hon en lysande framtid, men hennes hjärta var slutet för hvad en förfinad omgivning hade att bjuda på,

LEA HURST, FLORENCE NIGHTINGALES BARNDOMSHEM.

öppnadt som det blifvit för honom, som gick omkring och gjorde väl och hjälpte alla. När världens nöjen utbredde för henne sitt förförande skimmer och när beundrare sökte hennes gunst, framträdde för hennes själs öga rörande bilder från nödens och lidandets värld, vädjande till henne om undsättning och hjälp. Och då bedärande musik speltes upp i de eleganta salarna, tyckte hon sig bakom allt höra de lidandes klagorop. Hon bad därför sin fader att få offra sitt liv i barmhärtighetens tjänst, en begäran, som han icke gärna kunde neka henne. Som det var någonting högst ovanligt, att en kvinna af hennes börd och samhällsställning hängaf sig åt ett sådant lefnadskall, väckte det icke liten uppmärksamhet och mängenstädes förvåning, när det blef kändt, att hon fattat beslutet att helt ägna sig åt sjukvård. När man läser hennes lefnadsteckning, så mästerligt skrifven af Sarah A. Tooly, kan man heller icke undra därpå. Hon säger nämligen:

“Sjukvården vid våra hospital var öfverlämnad åt den gröfsta typ af kvinnor, som icke blott saknade utbildning, utan som därfämte voro mycket känslolösa och icke sällan omoraliska. Deras dryckenskap hade blifvit ett ordspråk. Professionen att vårda sjuka, om det ordet skulle kunna användas, var så brännmärkt, att ingen ordentlig kvinna ville upptaga den, och om det någon gång skedde, förlorade de i vanliga fall sin goda karaktär.”

Sedan hon afslutat andra studier, hvilka voro

rätt sa grundliga, besökte hon London, Edinburgh och Dublin för att på hospitalen studera sjukvård. I London uppehöll hon sig en längre tid. Något senare begaf hon sig till andra europeiska länder i samma syfte. Efter att hafva för längre eller kortare tid vistats i flera af dess större städer, beslöt hon sig för att resa till Kaiserwerth i Tyskland, där en anstalt för diakonissors utbildning nyligen upprättats. Och som denna anstalt anses vara den första institution för sjuksköterskors utbildning, och emedan den räknas för att vara Florence Nightingales "Alma Mater", kan det möjligen vara på sin plats att i all korthet berätta något om den.

Dess stiftare var Theodore Fliedner, en luthersk pastor, hvars både fader och farfader varit prästmän inom samma kyrka. Vid tjugutvå års ålder blef han pastor i Kaiserwerth, en liten stad vid Rhen, icke långt från Düsseldorf. I hopp om att kunna blifva kvinliga fångar till hjälp, när de kommo ut ur fängelset, började han i September 1833 att inreda ett litet sommarhus, tolf fot i fyrkant, för att där mottaga dessa samhällets olycksbarn. Sedan han fått det någorlunda i ordning, satt in en säng, ett bord oeh en stol, föll han på sina knän och bad, att Gud måtte sända honom någon värlös kvinna. Hans bön blef och hörd. En kväll strax efterat knackade på hans dörr en sådan, hvilken han och hans maka ledsagade till det lilla rummet. Under vintern kommo nio andra, sökande hem och skydd. Med tiden växte

denna anstallt, så att en ordentlig byggnad uppfördes strax invid prästgården.

Tre år senare öppnade han ett hem för diakonissor. Därtill hade han fått rättighet att använda en del af en öde fabriksbyggnad, som han satte i ordning med upplagade möbler, delvis sönderslagna kärl och andra som han tiggt. Han var fattig på allt utom renlighet. Första söndagsmorgonen efter denna anstalts öppnande kom en fattig och sjuk tjänsteflicka och bad om inträde. Inom en månad kommo fyra andra, och under det första året vårdades sextio patienter. Medel hade oek inkommit för de nödvändiga behofven. Efter tio års arbete hade pastor Fliedner upprättat sjukvårdsanstalter på tjugufem skilda platser, vid hvilka sextio sköterskor voro anställda. År 1849 resignerade han från sitt pastorat och begaf sig till nästan alla länder för att upprätta dylika välgörenhetsanstalter, under hvilka resor han äfven besökte Pittsburg, Pa., i samma ärende.

Till Kaiserwerth kom Florence Nightingale år 1849, och det väckte icke litet uppseende, att en ung kvinna af så hög börd intog plats bland de ringa och fattiga sköterskorna. Genom sitt älskliga väsen tillvann han sig snart allas kärlek. De sjuka nästan afgudade henne, så älskad vardt hon, och mange dogo lyckligt, sedan de af henne blifvit förda till den store läkaren.

När hon stod färdig att resa därifrån, bad hon om pastor Flienders välsignelse. Med händerna på hennes hufvud och med blicken mot himmelen

FLORENCE NIGHTINGALE I FÄLTLASARETTET.

bad han, att hennes vistelse vid Kaiserwerth matte bärä mycken frukt och att hon med sin begäfning måtte invigas till tjänst för den lidande mänskligheten. Till sist bad han: "Må Gud Fader, Son och den helige Ande, de tre personerna i en gudom, välsigna dig. Må han stadfästa dig i sanningen intill döden och sedan gifva dig lifvets krona. Amen." Ehuru hans förhoppningar voro stora, kunde han likväl icke ana, till hvilken välsignelse hon skulle blifva, hvilket bestående lifsverk hon skulle komma att utföra.

Det blodiga Krimkriget utbröt 1854, och det dröjde icke länge, förr än dödens skördar på slagfältet blefvo stora. Med sjukvården var det ytterst illa beställt, hvartill orsakerna ju kunde vara flera. William H. Russell, en korrespondent för London-tidningen "The Times", skref därom från krigsskådeplatsen ett bref, som satte hela England i rörelse, somliga af harm, andra af medlidande. "Finnes det inga kvinnor ibland eder, som äro dugliga och villiga att fara åstad för att tjäna de sjuka och döende?... Måste vi stå så långt tillbaka för andra i ett dylikt arbete, som Kristus på ett så märkbart sätt välsignat, såsom vore det gjordt mot honom. 'Jag var sjuk, och I besökt mig?'" Brefvet hade åsyftad verkan, och regeringen började genast se sig om efter någon, som kunde vara lämplig och villig att gå i spetsen för en skara sjuksköterskor. Lotten föll snart på Florence Nightingale, och det bref, som bar denna kallelse, möttes på vägen af hennes egen begäran

att få offra sig för de sjuka och döende på slagfältet.

I Oktober 1854 var hon färdig för afresan och lämnade då London, åtföljd af trettioåtta sjuksköterskor, alla rustade för sitt välsignelsebringande kall. Redan i början af November anlände hon till Scutari, nära Konstantinopel, sitt blivande arbetsfält. Där fick hon se gräsliga scener. Sårade och döende fördes hoptals från slagfältet, feber rasade, byråkratin kvarhöll nödig mat och medicin i upplagsrunnen. Men det dröjde icke länge, förr än hon införde en ny tingens ordning. Sitt huvudkvarter upprättade hon i en hospitalbarrack, som var en fjärdedels mil i fyrkant och hade fyra våningar. Redan den andra dagen efter sin ankomst var hon på fötterna i tjugu timmar, utgifvande order till höger och vänster. Dessemellan gick hon själf upp och ned i de långa korridorerna för att lägga äfven sin egen hand vid den direkta sjukvården, förbindande sår och talande tröstens och uppmuntringens ord till de lidande och döende. Icke underligt, att hon erhöll den sköna titeln: "Krimkrigets ängel" eller "Ängeln på Krim".

Bland mycket annat angående hennes ingripande för de sjuka berättas det, huru hon räddade en soldats arm. Det var bestämt, att den skulle amputeras, men Florence Nightingale bad, att hon skulle få vårda soldaten för att se, om icke amputation skulle bli onödig. Det lyckades dock så väl, att soldaten fick behålla sin arm. Häröfver blef

han mycket tacksam och sade sedan, att han icke kunde gifva sina känslor tillkänna på annat sätt, än att han kysste hennes skugga, då den, under det hon gick förbi hans läger, föll på hans hufvudkudde. Om andra säges det, att de vid tillfället kysste hennes skugga på väggen. Longfellow skref med anledning häraf följande sköna poem:

"So in that house of misery,
A lady with a lamp I see
Pass through the glimmering gloom,
And flit from room to room.

And slowly, as in a dream of bliss,
The speechless sufferer turns to kiss
Her shadow, as it falls
Upon the darkening walls.

On England's annals, through the long
Hereafter of her speech and song,
A light its rays shall cast
From portals of the past.

A lady with a lamp shall stand
In the great history of the land.
A noble type of good,
Heroic womanhood."

Efter en tid af hårdt arbete insjuknade hon i feber, och för ett par veckor sväfvade hennes lif i fara. Men hennes stora lifsgärning var dock icke afslutad, den hade i verkligheten endast begynt, och efter några veckor upptog hon åter sitt arbete, ehuru hennes krafter voro långt ifrån återställda. Flera af öfverbefålet ville, att hon skulle fara hem, hvilket hon dock bestämt nekade att göra, till dess den sista soldaten lämnat hospitalen.

FLORENCE NIGHTINGALE.

I början af September 1855 slutade detta blodiga krig, men först i Mars månad året därpå undertecknades fredstraktaten. Florence Nightingale stannade kvar tills på sensommaren, då hon reste hem, efter att hafva utfört ett arbete, som är fullkomligt enastående i sitt slag. Hennes sista verk innan hon lämnade bestod däri, att hon på en klippa nära Balaclava lät uppsätta ett kors af hvit marmor, hvarpå hon lätit uthugga :

“Herre, förbarma dig öfver oss.”

De ärebetygelser hon efter hemkomsten mottog voro många och stora. Hon hade t. o. m. mottagit sådana, innan hon kom hem. Drottning Victoria hade sändt henne en mycket dyrbar juvel, till hvilken prins Albert själf gjort ritningen. Sultanen af Turkiet sände henne ett armband af diamanter, som ansågs vara värdt ett hundra tusen dollars. För öfrigt mottog hon många gåvor och ärebetygelser af både högre och lägre. Störst af dessa var dock en penningssumma på omkring två hundra fyrtiotusen dollars, som insamlades bland den engelska nationen, hvilken summa hon mottog endast på det vilkor, att hon vid St. Thomas hospital fick upprätta en skola för sjuksköterskor. Men lika anspråkslös, som hon var, då hon så godt som okänd lämnade England, lika anspråkslös återvände hon, sedan hennes namn och ryktet om hennes hjältebragder i barmhärtighetens tjänst burits nära nog öfver alla länder, och mäktiga monarker gifvit henne sin hyllning.

Efter hemkomsten hoppades man, att hon, om

ock smänингom, skulle återvinna hälsa och krafter, men som tiden giek, blef det allt mer uppenbart, att sjukdom och lidande skulle blifva hennes lott under aterstoden af hennes lif. Hon var dock icke overksam, icke ens under de många år hon så godt som uteslutande måste tillbringa på sjuklägret. Att börja med var hon den ledande själen i att omorganisera sjukvården bland soldaterna. Och på de regler, hvilka hon härvidlag uppsatte, baserades sedan reformer af samma slag i nästan alla länder. Under det amerikanska inbördeskriget var det hufvudsakligast dessa, efter hvilka sjukvården bedrefs. De gäfvo ock uppslaget till Röda korsets förening. Hon var äfven självva drifffjädern i att organisera och upprätta skolor för sjuksköterskor i hela brittiska riket. Hennes pänna var härunder mycket flitigt i verksamhet, så att hon under årens lopp utgaf flera böcker, hvilka rönte stor efterfrågan. En af dem, "Notes on Nursing", gick ut i öfver hundra tusen exemplar. I allt gick hennes verksamme ande ut till de arma och lidande, sak samma om de voro hemma eller ute på slagfältet. "Jag gör hvad jag kan enligt mitt hjärtas önskan, och jag hoppas det är Guds verk," brukade hon säga.

Nu är hon icke mer. Den 14 Augusti 1910 kallades hon till hvila efter sitt stora lifsverk och sina många år af lidande. Men hennes namn och hvad hon gjort kommer att lefva länge i tack-samt minne. Hvad en skara engelska officerare trodde, skall gå i fullbordan. De kvarlefvande af

dem, som voro med i Krimkriget, voro för några år sedan samlade till en bankett i London. Någon föreslog då, att hvar och en skulle på ett papper skrifva den persons namn, hvars tjänst i nämnda krig han trodde skulle längst lefva i hägkomst. Utan att den ene visste, hvem den andre tänkte på, skrefvo de alla: "Florence Nightingale."

Vi säga icke för mycket, då vi påstå, att Florence Nightingale var den egentliga och nutida sjukvårdens moder. Som sådan har hennes namn blifvit kändt och älskad i alla land. Genom hennes ädla lifsverk hafva ock många kallats att träda i hennes fotspår. Sjukvård i krig påkallas till all lycka endast tillfälligtvis, men fattiga, sjuka och lidande allestädes, i rik mans hus och i fattigmans hydda, vänta på sådana kvinnor, som äro besjälade med Florence Nightingales själf-uppoffrande sinne. Och om vi möjligen undantaga hemmet, finnes ingen plats, där kvinnan så kan tjäna som i sjukrummet. Hennes stora tålmod, hennes ömmande simmelag och hennes mjuka hand — hennes geni att hjälpa och tjäna firar där sina stora triumfer. Om lönen och äran varit ringa, så skola de, om de tjänat af kärlek till Kristus och de lidande, till sist få höra från hans mun: "Jag var sjuk, och I besökten mig."

Ingångna i hvilan.

Axel Edward Carlson,
Förbundets missionär i
Alaska, föddes i Rök
socken, Östergötland,
Sverige, den 15 Septem-
ber 1858, och afsomnade
på missionsstationen U-
nalakleet, Alaska, den
15 Januari 1910, sålun-
da endast 51 år och fyra
månader.

Carlson hade genom-
gått Svenska Missions-
förbundets skola i Kri-
stinehamn och blef af

sagda förbund år 1883 tillsammans med en broder
Hammarstedt sänd som missionär till Ryssland.
Där blevvo de arresterade och fingo tillbringa en
hel månad i ett osundt fängelse, innan svenska
regeringen fick veta det och kunde utverka deras
frigifvande.

År 1886 blef Carlson tillsamman med Lydell af samma förbund sänd till Amerika för att i Alaska upprätta missioner. De stannade i San Francisco till våren 1887, då Lydell reste till Yakutat i Södra och Carlson till St. Michael i Norra Alaska. Af brist på kommunikationsmedel måste Carlson stan- na ett helt år, innan han kunde återvända till staterna för att fa nödig utrustning för upp- rättandet af en missionsstation. Under tiden var han uteslutande hänvisad till umgänge med de hedniska infödingarna, som i allmänhet visade honom välvilja, men vid ett tillfälle öfverlade om att döda honom emedan de trodde honom vara orsa- ken till att deras fiske misslyckades.

Då Carlson det följande året återkom från San Francisco med materialer till en bostad, m. m. re- ste han en sextio mil längre i norr och byggde sin station Unalakleet, hvarest han sedan utfört sin lifsgärning och lämnat ett outplånligt minne efter sig.

År 1889 utsändes från Sverige missionär August Anderson till Karlsons medhjälpare. En tid efter hans ankomst insjuknade Karlson i nervfeber och var en lång tid sanslös. Ingen läkare fanns att tillgå. De båda missionärerna voro de enda hvita på platsen, och de kunde hvarken afsända eller mottaga bref från den civiliserade världen förrän följande sommar. Från infödingarna var ingen hjälp att vänta. Det var en pröfvande tid. Emel- lertid tillfrisknade Karlson så småningom. Efter någon tid företog han i sällskap med eskimåyng-

lingen Rock, som var i missionens tjänst, en resa till Golowin Bay för att undersöka, om en missionsstation där kunde anläggas. På återvägen därifrån kommo de genom en by, där en del infödingar voro samlade. En af dem, en stor och stark man, rusade mot Carlson med en knif i handen för att stöta den i hans bröst, men Rock skynnade sig bakom den vilde mannen och fick tag i hans armar, sålunda hindrande honom att utföra sitt uppsåt.

År 1889 öfvertogs genom öfverenskommelse med Svenska Missionsförbundet dess alaskamission af Förbundet i Amerika. Detta var enligt missionärernas önskan och förslag. På våren 1891 utsändes Hanna Svenson från Worcester, Mass., till Unalakleet såsom kvinnlig missionär, och med henne ingick Carlson äktenskap ett par år senare. Hon var den första hvita kvinna, som besökt dessa trakter.

När gulfynden gjordes i Alaska, fick äfven Carlson en "claim", som han dock af vissa orsaker måste sälja. Han fick dock så mycket för den att han godt hade kunnat draga sig ifrån det oblida klimatet och lefvat oberoende, hälst hans hustru för sin klena hälsa nödgades lämna honom en tid och vistas i Seattle. Men han älskade missionen och fortsatte sitt arbete, underhållande både sig själf och stationen, där han äfven för egna medel byggde en ny och ändamålsenlig kyrka, utan att därom stöta i någon basun.

År 1891 företog Carlson en resa till österlandet

och bekostade äfven prof. Melanders i North Park resa i sitt sällskap.

Då eskimåflickan Alice Omegetjok icke längre kunde stanna på missionsstationen, byggde Carlson ett hus åt henne och hennes moder och gaf dem. Och flera sådana handlingar, som först skola uppenbaras "i de rätfärdigas uppståndelse.

År 1908 reste makarna Carlson till Sverige och återkommo först våren därpå. Under tiden lämnade de sin fosterdotter (en hemlös halfeskimå, som de adopterat, ty egna barn hafva de icke) i North Park, hvarest hon beväistade skolan och visade sig hafva både vilja och förmåga att inhämta kunskaper.

Utrymmet medgifver icke en mera detaljerad lefnadsteckning af vår värderade missionär, men hans minne skall länge lefva i Förbundets analer. Han är ock älskad och saknad af en stor skara andliga barn, som genom hans ankomst till Alaska blifvit förda från mörker till ljus, från satans makt och till Gud. Han hvilar nu från sitt välsignelsebringande arbete i den lilla grafgården ett stycke från stationen Unalakleet, där han äfven skall höra kallelsen till de rätfärdigas uppståndelse. Frid öfver den ädle broders minne!

Clas August Nyrén föddes den 18 Februari 1866 i Barnarp socken, Jönköpings län, Sverige. Uppfostrad af kristliga föräldrar kom han redan vid sju års ålder till medveten kändedom om barnaskap hos Gud och rätfärdiggörelse genom syndaförlåtelsens nåd. Från den tiden räknade han sin omvändelse, och han visade äfven genom sitt intresse

för andliga ting att Guds Ande tagit sin boning i hans hjärta. Han kände äfven redan tidigt Guds Andes maning att vittna för andra om den frälsning han mottagit, och han sökte därför inträde i Kristinehamns missionsskola, så fort han blef gammal nog att erhålla sådant.

Efter fullbordade studier reste han omkring och predikade samt betjänade en tid missionsförsamlingen i Boxholm. Snart greps äfven han af den då så allmänna "Amerikafebern" och han kom till detta land år 1888. En hans skolkamrat, broder K. Forsman, berättar därom, att han till en början bodde hos sina föräldrar i Chicago, tills han året därpå antog kallelse till Sioux City, Ia. Därifrån flyttade han till Grand Rapids, Mich., och så till Oakland, Cal. Efter en fyra års verk-

samhet där återvände han till Grand Rapids och stannade där i åtta år.

Från Grand Rapids flyttade han till Cleveland, O., men stannade där endast ett år, hvarpå han antog kallelse till Bethaniaförsamlingen vid 55:te gatan, Chicago, där han stannade i tre år, hvaretter han flyttade till Seattle, Wash.

Om broder Nyrén kände sina krafter börja svika, så att han för den skull ville försöka Vestkustens klimat, det är svart att säga; men han svarade vid ett tillfälle, på tillfragan hvarför han skulle flytta, då han icke behöfde det (ty han var älskad och afhållen af hela församlingen): "Jag känner att jag får lof att flytta förr eller senare, och då jag nu har kallelse till Seattle, så anser jag mig böra gå dit. Jag har alltid tyckt om Vestkusten, sedan jag var i Oakland". Och så flyttade han till Seattle, hyarifrån han gjorde sin sista flyttning söndagsmorgonen den 12 dec. 1909, i en ålder af 43 år, 9 mån. och 24 dagar.

I Oakland ingick han äktenskap (1892) med fröken Judith Ström från San Franciseo, som varit honom en öm och tillgifven maka och under det sista året outröttligt bistod honom i hans svåra lidande. Deras äktenskap välsignades med tvenne barn, en gosse och en flicka, hvilka nu med modern sörja och sakna den bortgångne. Men om han än gått bort från sitt jordiska hem, maka och barn, så har han dock gått hem till de eviga fridsboningarna för att hvila från arbete och lidande.

Pastor Nyrén var älskad och aktad af alla som

kände honom, och hans minne skall länge fortleva i de kretsar där han verkade och umgicks. Hans nit om församlingarnas förkofran synes hafta öfvergått hans krafter, så att han bokstatligen "slet ut sig i förtid". Han nöjde sig icke blott med en grundlig förberedelse för sina predikningar och en omsorgsfull vård om församlingarna, han begagnade äfveu all öfrig tid för att med pennan understödja hvad han med ord och handling i församlingen och utom densamma ville befordra.

Pastor Oscar Anderson. Måndagen den 18 Juli afsomnade han i sitt hem nära Kingsburg, Cal. Br. O. Anderson hade en längre tid varit sjuklig. Sedan den 1 Januari detta år har han hållit till på sjukbädden. Han fick dock erfara mycken nåd och frid i Jesus under sjukdomen, fastän plagorna ofta voro svåra. Han somnade som ett barn i Frälsarens famn, då förlössningstimmen kom.

I svenska missionskyrkan, Kingsbury, hölls en minnesgudstjänst den 20 Juli. En stor skara vänner hade samlats. Korta tal hölls af pastor S. O. Lindgren, pastor P. J. Person, Linqvist, frikyrkans pastor, Backlund, baptistförsamlingens pastor; Oström, lutherska församlingens pastor samt undertecknad. Missionsförsamlingens sångkör sjöng

tvänne sanger och fru M. Lindgren en solosång. Jordfästningen förrättades af undertecknad, hvarafter den stora skaran, som samlats på kyrkogården, sjöng sången: "Närmare Gud till dig."

Oscar Anderson var född den 21 Mars 1869 i Unnaryds församling, Jönköpings län, Sverige; ankom till Amerika 1886; blef omvänd till Gud 1887 i LaFayette, Ind.; flyttade till Chicago 1890 och ingick som medlem i Tabernakelförsamlingen på Söder; tjänade som ordförande för därvarande ungdomsförening. Han begärde och erhöll inträde vid Chicago Theological Seminary 1893; graduerade 1896; ingick samma år äktenskap med hans nu efterlämnade maka, Augusta, född Swanson. Han antog kallelse som lärare till Missionsförsamlingen i LaFayette, Ind. Efter en 3-årig verksamhet därstädes antog han kallelse till Missionsförsamlingen i Austin, Ill. Under hans 4-åriga verksamhetstid där blef hans hälsa skröplig. På läkares tillrådan nedlade han sin verksamhet och flyttade till Englewood med familj. Han var medlem i missionsförsamlingen vid 59:de gatan i något öfver 4 år. Under tiden predikade han emellanåt, ty det var hans lust och glädje att få förkunna lifvets ord. Men sjukdomen tilltog, hvarför han på hösten 1907 flyttade till California i hopp att klimatombyte skulle upphjälpa hans svaga hälsa. Det första året såg det ock förhoppningsfullt ut. Men sedan tilltog sjukdomen, som slutade med hembudet den 18 Juli.

Han har nu lämnat en sörjande maka och tre

barn. Han liksom testamenterade dem åt Herren, lugn i sin visshet, att Herren skulle taga hand om dem tills återseendet kommer. Han efterlämnar äfven föräldrar och syskon, släktingar och många vänner både i öster och väster. Hans minne skall lefva länge hos alla som lärt känna honom. Frid öfver hans minne!

Carl Anderson.

Fru Ida Nilén Kindvall föddes i Kristianstad, Sverige den 18 Juli 1866. Hennes fader var skollärare och en begåfvad nykterhetstalare och tonsättare. Alla deras barn voro musikaliskt begåfvade och goda sångare, men Ida, som var den tredje i ordningen, visade redan som barn en ovanlig begåfning som sångerska, hvarför det beslutades att hon skulle utbildas vid kungl. operan i Stockholm. Alla förespådde henne en lysande framtid, och själf hängaf hon sig med ungdomlig ifver åt sina studier. Men Gud hade annorlunda beslutat.

Vid ett besök i sin hemstad blef hon omvänd till Gud genom predikanten August Anderson, som af de ofrälsta brukade kallas "tokige Anderson". Äfven de troende tyckte understundom att Anderson var "litet konstig". Det var särskilt

hans tal om Guds kärlek till syndare som drog Ida Nihlen till Kristus.

Men så var ock därmed alla hennes ljusa drömmar om en lysande bana vid teatern skingrade. Icke utan en inre kamp skedde detta offer. Dock ångrade hon aldrig det steg hon tog, då hon vände teatern ryggen och valde den smala men säkra stigen i Jesu efterföljd.

Huru hon kom att ägna sitt lif i missionens tjänst, däröm har hon själf berättat följande: "När br. Franson var i Stockholm och höll möten i Florakyrkan, kom jag från Kristianstad och hade hälsningar till honom från predikanten Anderson, hvarför jag en afton gick till kyrkan. Vid mötets slut skulle jag framföra hälsningarna och som svar på några hans frågor meddelade jag då mitt lifs historia och det begär som blifvit födt i mig att vara till välsignelse. Han tog då båda mina händer i sina, och med upplyftade ögon bad han en innerlig bön för mig, att Herren måtte välsigna denna unga syster och göra henne till en välsignelse. Jag förnam i den stunden huru den Helige Ande kom till mig och huru kärleken till själar började brinna inom mig. Jag tror mig äfven våga säga att Herren hörde Fransons bön och att den första synliga frukten därav var en klass flickor, som jag hade i skolan. När jag lämnade skolan följande sommar, bekände de sig alla hafva fått frid med Gud."

Ida Nihlen beslöt sig nu att ägna sitt lif åt missionen. Hennes varma, till hjärtat gående sång

om Jesus drog mycket folk till mötena, och hennes namn blef inom kort nog att fylla missionslokalerna. Genom sitt vinnande sätt och sin vänlighet vann hon människors hjärtan såväl som deras förtroende, och många voro de själar hon sedan första tiden af sin nära 26-åriga verksamhet fått föra till Kristus.

År 1886 sammanträffade Ida Nihlen i Örebro med fröken Nelly Hall. Detta deras sammanträffande blef af stor betydelse för båda, ty under loppet af hela sju år reste de sedan tillsamman, predikande och sjungande evangelium. I Januari 1890 reste de i sällskap med Emil Jakobson och Minnie Åkeson till Tyskland för att tillsammans med Franson missionera därstädes. Och därifrån var det Franson sände sin första expedition till Kina.

År 1892 ankom Ida Nihlen i sällskap med Nelly Hall till Amerika och 1893 ingick hon äktenskap med dåvarande predikanten A. Kindvall i Alta, Ja. På hösten 1894 reste makarna tillsamman till Sverige, där Kindvall en tid innehade plats som predikant. Äfven till Finland reste de och verkade för Herren. I Hälsingfors måste dock fru Kindvall undergå en svår operation och sedan återvände de till Sverige och bosatte sig i Karlskrona, där de öppnade en missionsbokhandel.

På hösten 1902 återkommo de till Amerika och bosatte sig i Minneapolis, Minn., där de för en tid idkade affärsrörelse. De ingingo då som medlemmar i Tabernakelförsamlingen, där fru Kindvall

fick vara till gagn med sin sånggåfva.

Fru Kindvall, som ständigt led af hemlängtan, fick sedan tvenne gånger besöka det älskade fosterlandet. Ena gången 1905, då den som nedtecknat denna korta minnesruna, hade glädjen att få vara i hennes ressällskap. Andra gången, som oek blef den sista, var sommaren 1909, då hon en tid vistades vid Skagers brunu, där hennes hälsa betydligt förbättrades, så att hon kunde företaga en kort studieresa till Berlin.

Innan hon därefter lämnade Sverige för Amerika, ådrog hon sig en svår förkylning och fick värk i ena örat. Detta blef oek orsaken till hennes hastiga bortgång. Benröta i hufvudskålen hade börjat, innan en tillrädd operation företogs. Likväl lyckades operationen så bra att hon kom hem från hospitalet. Men efter ett par veckor började en förfärlig hufvudvärk. Det visade sig då att hjärnan var angripen och att intet hopp var öfright. I sex hela dygn varade dock kampen mellan lif och död, då slutligen den senare segrade och därmed ändades denna verksamma lefnad den 22 Juli, och hennes begravning firades under stor anslutning af folk i Svenska Tabernaklet, tisdagen den 26 Juli.

Och nu hvilar vår sångfogel i den vackra, af skog och sjö omkransade kyrkogården, Lakewood, till dess dagarna hafva en ände och hon får uppstå i sin del. Frid öfver hennes minne!

Josephina Princell.

Ett kärlekens under.

Af *Anna Engman.*

ÖR långt tillbaka i tiden bodde i Rom under en af de skräckfulla kejsarnes regeringstid en bildhuggare, Julius Paullinus, med sin lilla dotter Vibia. Han var af ett mörkt och inbundet lynne och lefde mest för sin konst. Han lät därför sin dotter skötas af tjänarinnorna eller gå sina egna vägar. Och som den lilla var en drömmende natur, gick hon helst sina egna vägar.

I ett hörn af den kammare Vibia hade till sitt förfogande hade hon placerat alla sina leksaker, hvilka till stor del bestodo af små bilder, urnor och vaser af olika stenslag, som hennes fader arbetat åt henne och skänkt som gåfva. Men på självva väggen, liksom tronande öfver alla dessa dyrbarheter, stod en liten bröstbild i blandhvit marmor, föreställande ett ungt manshufvud i profil. Hvem det var visste ingen, inte ens Vibia, trots att denna bild var hennes käraste klenod; och hvem hon fått den utaf, visste ingen mer än hon.

“Hvem har du fått den bilden utaf, barn?” hade hennes far frågat en gång, då han trädde in i den lillas kammare, men Vibia böjde bara ned sitt hufvud utan att svara. Och som han fick för sig, att barnet inte mindes det, antog han att det var någon af hans vänner bland bildhuggarne, som skänkt henne den. Paullinus stod en lång stund liksom slagen af bildens ädla renhet och skönhet.

Men Vibia gjorde något, som under flera år väckte tjänarinnornas förundran. Hon prydde jämnt sin bild med friska, hvita rosor. Mer än en gång funno de den lilla liggande på knä och skådande upp till bilden. En gång hade de hört henne säga: “Du den enda jag skall älska, lefva och dö för,” och då de frågat henne:

“Men barn, hvarför gör du så?” hade hon låtit sitt hufvud sjunka ned, om af rädsla eller blygsel, visste de ej.

Och tiden gick. Vibia växte och fick en majmorgons skära, friska skönhet kring sitt väsen. En dag, när hon var ute i den trädgårdsliknande anläggning, Paullinus låtit anordna kring sin villa, såg hon en ung man, hvilken vandrade vägen sakta fram. Det var något i den rena, ädla profilen, som påminde om bilden därinne. Där var bilden lefvande och förkroppsligad. Och den lysande, praktfulla dräkt ynglingen bar förhöjde också illusionen, ty det milda majestät, som hvilade öfver bystens drag, sade henne, att dess motbild måste vara af börd.

Vibia stod stilla och såg hur han nalkades. Hon

"ÄR DET EN HVIT, DU VILL-HAFVA?"

liksom väntade att den för henne både kände och okände skulle igenkänna henne. Han stannade äfven och betraktade Vibia, men det var af undran öfver hennes unga skönhet. Han skulle velat tilltala henne, men han var blyg såsom hon. Till slut bemannade han sig och sade, under det han sträckte sin hand efter en af rosorna :

“Får jag en?”

Nu var rädsan borta äfven för Vibia.

“Men de äro ju röda! Är det ej en hvit, du vill hafva?” frågade hon och bröt af en sådan samt räckte honom.

Han såg på henne med undran i sin blick.

“Du var en underlig flicka,” sade han, “men skön är du, och därför att du brutit den, tar jag den hvita hellre, trots de röda synas mig vackrare. Jag är Lucius, Marci son, och söker din fader för ett arbetes skull.”

Och efter den dagen kom den unge Lucius ofta till Vibias hem. Och sa började den första kärleken i sin allra ljusaste brodd att spira i deras hjärtan, utan att de själfva hade en aning däröm.

Vibia glömde dock ej sin älskades bild. Till en början stod hon tvehågsen inför denna och Lucius, ty det fanns något i bildens drag, som Lucius saknade. Hvad det var, kunde hon inte själf klargöra. Så var det äfven en annan olikhet. Bilden skulle ha hvita rosor, men Lucius bröt alltid de röda. Men ju mer kärleken till Lucius fick fast rot i hennes hjärta, dess mer plånades olikheten bort.

Ynglingens vakna blick hade snart upptäckt den alltid rosprydda, sköna profilen, och den första svartsjukan vaknade i hans sinne.

“Detta är icke din far, då han var ung, Vibia,” sade han en dag, “ty de äro icke lika.”

Denna gång böjde Vibia icke ned sitt hufvud, men hon såg på honom från sidan, till hälften spörjande till hälften lekfullt.

“Jag trodde det var du,” sade hon sakta. “Ser du icke likheten själf?”

“Jag vet icke af, att min bild ännu blifvit huggen i sten,” svarade han förvånad. Skulle din far möjligen — — men,” fortfor han och betraktade bilden närmare, “är du säker, att det är jag? De olika ansiktspartierna påminna om mig, men där finns ett drag, som jag själf står främmande för!”

“Synes det icke dig skönt?”

“Jo. Och du, Vibia, tycker att jag är lika skön som denne?” frågade han med glänsande ögon.

“Ja, jag tycker det. Jag skall för dig förtälja, hur jag fått denna bild. Så långt jag kan minnas tillbaka, har jag sett den i min älskade, nu döda moders ägo.”

“Men Vibia, afbröt Lucius, “du är nitton och jag tjugu år, då skulle jag ju nu vara en äldre man.”

Vibia körde ned hakan i sin lilla hand och såg begrundande framför sig. “Ja, det tycks så,” svarade hon, “men vänta, skall du få höra. I en liten undangömd kammare, dit ingen mer än jag

fick följa henne, hade min moder denna byst gömd och liksom nu var den alltid prydd med rosor. Jag såg henne ligga i bön framför den och själf lärde hon mig att göra detsamma. Men hon tillsade mig strängeligen att inte ens för min far yppa detta gömställe, ty då skulle någon olycka hända oss.

Hon kallade bilden för mästaren, då hon talade om den, och hon sade till mig: 'Jag vill lära dig att älska honom lika högt, som jag älskat honom. Han är den ende du skall älska i lif som död och liksom jag skall du äfven träffa honom för att evigt tillhöra honom, den evigt lefvande. Mins din moders ord, tills du en dag står ansikte mot ansikte med honom.' Ej långt därefter dog hon, medan jag ännu var ett litet barn. Jag har väntat dag efter dag att få se honom komma. Du var den ende jag tyckte ägde likheten. Därför — —'

'Vibia, du älskar mig liksom jag dig!' ropade Lucius. Gudarna ha så velat! Och det vissste din moder. Men, Vibia, jag är icke odödlig, det äro endast gudarna. Jag måste äfven dö en dag.'

Men Vibia endast log till svar. För henne föreföll lifvet nu så ljust, långt och leende, och döden var något så i fjärran afslagset.

Under denna ljusa tid hände sig, att en af kejsarens mest hatade och fruktade gunstlingar fick se Vibia och blef intagen af hennes skönhet. Och för att rädda sitt lif och Vibias heder måste Paul-

"MEN LUCII MARCI NAMN STÅR UNDER BILDEN."

linus med sin dotter skyndsamt fly till en landtgård.

Det blef en tid af sorg och saknad för Lucius och Vibia. Lucius spanade förgäfves efter Paullinus och hans dotter, och Vibia sörjde och längtade.

Så gingo ett par år, då den fruktade föll för mördarehand. Vibia fick nu på sina enträgna böner för en tid återvända till Rom och taga sitt hem hos en släkting till hennes moder. Så hände att den gamla romarinman en dag fick se Vibias marmorbild.

“Barn,” utbrast hon och betraktade bilden med hänryckta blickar, “äger du honom, den store mästaren, som den store gamle bildhuggaren i sin ungdom fick skåda och sedan mejslade efter hågkomst hans bild i marmor. Din moder fick den alltså af honom, ty hon var också en af de våra.”

“Den store mästaren, hvem var han?” frågade Vibia, som visste att hon under längtans dagar med sin vid mejseln icke ovana hand inhuggit Lucius namn under bysten.

Den gamla såg skyggt åt dörren. “Du vet det ej,” sade hon. “Då skall du få veta det, men en annan gång, ty här finnas öron, som kunna bringa olycka öfver huset. Kejsaren far i dessa dagar hårdt fram med de kristna.”

De kristna! Hvad hade hennes mor och denna bysts skönhet, så lika Lucius, med de föraktade kristna att skaffa? Alls intet!

Men innan den gamla fick tillfälle förklara den kristna lärans hemlighet, blef hon jämte sin man och Vibia förrådd af en slaf och fängslad. Hvarken Julius Paullinus eller Lueius visste af att Vibia fängslats och ännu mindre att hon redan dömts till döden. Men när den romerska soldaten sköt henne framför sig mot arenan, kände hon från åskådarraden igen en röst, som kom hennes af dödsängest och fasa darrande hjärta att klappa af glädje. Det var Lucius, som med förtviflans styrka ropade:

“Nåd, nåd för Vibia, Julius Paullinus dotter!

Men kejsaren gjorde intet tecken till benådning. Allt starkare ljöd Lucius rop på nåd, nästan öfverröstande dödsskrien på arenan. Vibia kände att snart skulle hon liksom de öfriga gå en fasansfull död till mötes bland de vilda djuren. Då halkade den bild hon gömt vid sitt bröst innanför dräkten ned och blef synlig.

“Där är nasarenens bild, som hon tillbedt!” ropade några stämmor.

“Men Lucii Marci namn står under bilden,” sade soldaten, som tagit upp den. “Det är han som ropar på nåd för henne nu!”

“Så gif henne då friheten,” sade kejsaren.

Och så återskänkte fridsfursten Vibia och Lucius åt hvarandra.

Hvad den döda romarinnan inte hann förklara uppenbarades sedan för dem. Lucius namn sliptades bort och då upptäcktes namnet Jesus Kris-

tus, inristadt med hårfin stil i ett af hörnen på baksidan.

Martyrens heliga död blef hvarken Vibia eller Lucius förunnad, men så länge lifvet varade, kämpade de båda tillsammans för sin lifsvarma tro på frälsarens heliga lära.

Han är rädd.

Af John Hagström.

*AN är rädd, den stackarn, lille,
Rädd för domnad våg vid stranden,
Litar ej på trogna handen,
Som så gärna hjälpa ville,
Om en fara syntes till.*

*Han är rädd uti sitt sinne,
Ty han tror att faran hoppar
Där, på vågens hvita toppar,
Och uti hans dunkla minne
Halfdrömd skräckbild dyker upp.*

*Ja, i dag han hyser fruktan
För en lek vid stranden grunda,
Och kan ej för faran blunda,
Som med åren blir hans tuktan,
Då han mer ej varning hör.*

*Snart han ses med vågen leka,
Hopplande bland hvita kammar,
Som en hjort bland trädens stammar,*

HAN ÄR RÄDD.

*Och de högsta böljor smeka,
Simmande förtjust bland dem.*

*Han blef så en vågens broder,
Trifdes båst i böljan svala
Och på strandens stenar hala.
Lydde ofta ej sin moder,
Då hon sade: "Akta dig!"*

*Så, en dag — man vet ej huru —
Oförvägen nu han blifvit —
Fick den djärfve mista lifvet,
Och ett stelnadt lik de buro
Hem till krossad moders tjäll.*

* * *

*Ack, hur mången har ej bäfvat
I sin oskuldsbarm vid stranden,
Då den omsorgfulla handen,
Som bland nöjets vågor sväfvat,
Välment velat leda ut!*

*Och hur mången har ej lockats
Att i nöjets vågor simma,
Hvilken från sin första timma
Trifts där nöjets hjältar skockats,
Och bland dem sin bane fått.*

*Därför, gosse, må du frukta
Vågens skvalp på mjuka sanden —
Frukta faran re'n vid stranden:
Hinden som kan kruthorn lukta
Väntar ej att jägarn se.*

Mackinac Island.

Af *H. J. Conradson.*

NORRA delen af Lake Huron i sundet, som förenar nämnda sjö med Michigan-sjön, ligger Mackinac Island, den kanske skönaste och, hvad historia angår, intressantaste af de tusentals öar, som här ligga kringströdda. Ön, nio mil i omkrets, höjer sig ur hafvet till en höjd af 336 fot.

Nordvästra och sydöstra sidorna af ön hafva halfmånformiga vikar, och på den sistnämnda sidan är öns stad tillika med dess hamn belägen. Grunden på hvilken ön hvilar utgöres af en kalkstensklippa, som bildar tvenne platåer, en 150 och den andra omkring 290 fot hög. På en del platser höjer sig grundklippan öfver den omkringliggande terrängen, åstadkommande underliga formationer, sådana som "Sugar Loaf Rock", "Arch Rock" m. fl., hvilka äro förknippade med intressanta legender från den tid indianerna här hade sitt högkvarter.

Klimatet är godt, synnerligast under sommarmånaderna. Solens strålar hafva äfven framlockat en yppig vegetation och ön är rikligen

Old Perry Cannon and Fort, Mackinac Island, Mich.

FORT MACKINAC.

beklædd med præktiga skogstræd af allehanda slag. Mörk barrskog omväxlande med löfskog, bland hvilken de hvitstammiga björkarna särskilt tilldraga sig uppmärksamheten, ger åt ön ett behagligt utseende. Den friska, med barrdoft blandade hafsluftens, den tempererade värmens, öns naturskönhet och centrala läge, dess intressanta historia, allt medverkar till att göra ön till hvad den är: en af Amerikas mest fashionabla touristplatser.

En hänpörande anblick möter besökaren, när han nalkas ön. Utur det blåa hafvet höjer sig densamma i all sin fägring. Närmar man sig ön från sydöstra sidan, där hamnen är belägen, synes högst uppe på en platå några hundra fot från stranden, Fort Mackinac med sina "block-house", hvita murar och sitt stjärnbanér. Vid sidorna af och nedanför fortet ligga de fina villorna, utgörande millionärernas sommarhem, strödda omkring på slutningarna samt mer och mindre gömda i den täta och lunumiga skogen. Långsträckt utbreder sig nere vid sjöstranden den lilla trefliga staden med sina många hotell, fina butiker och sin ångbåtsdocka. Under vintern har staden knappt 100 inv., men om sommaren är här ett rörligt lif rådande, i det att tusentals turister från alla trakter af världen besöka ön. När man från båten kommit i land och upp på hufvudgatan, öfverraskas man af att se den mängd af åkdon som hålla där. De äro för de resandes bekvämlighet och för en dollar person kan man företa en rundresa kring ön på den utmed sjön ledande

boulevarden. Bättre är dock att välja vägen som går uppe på platån, emedan man därifrån har en vidsträckt utsikt samt äfven kommer till de flesta historiska platserna, såsom "British Landing", slagfältet 1812, Fort Holmes, kyrkogården, Fort Mackinac m. fl. Har man reda på något af öns historia, kan man ej annat än, när man åker om-

kring på dess präktiga, slingrande skogsvägar, eller ger sig ut på upptäcktsfärd på de tränga, halft igengroddla indianstigarna, vänta att vid hvarje krökning af vägen fa se indianerna smyga omkring eller se deras wig-wams uppslagna här eller där. Likas mättad som luften är af barrdoft, lika full är den af sagor och minnen från indian-tiden samt öns första bebyggande af de hvita.

Första gången ön besöktes af ett "blekansikte" var år 1634, då fransmannen Jean Nicolet anlände dit. Sedermera kom bland andra äfven Jesuitprästen Pere Jacues Marquette, hvilken tillbrakte vintern 1669—70 där och började predika evangelium för indianerna, och från denna tid daterar sig den första katolska kyrkan på ön. Father Marquette har nedlagt stor förtjänst på indianernas kristnande och han kallas äfven "Ottowa-missionens skyddsängel". Protestanterna började mission på ön år 1803 och från början af 1800-talet räknas den ännu kvarstående "Old Mission Church" sin uppkomst.

Efter de katolska missonärerna kommo pälsjägare och engelska handlare till ön och snart uppstod en liflig byteshandel därstädes. Öns centrala läge, i stråkvägen mellan Kanada och de amerikanska staterna, befordrade handelns framgång. Pälsvaruhandeln var den förhärskande och stora bolag bildades för dess bedrifvande. Jacob Johan Astor, som var president för dessa bolag, lade här grunden till sin enorma förmögenhet.

År 1781 köpte England ön af Chippewa-indianerna, som ägde densamma, och anlade här fort Mackinac. Från denna tid var ön ett tvisteämne mellan England och Amerika på grund af dess strategiska läge, och blodiga slag utkämpades om dess besittande, hvarom ännu i dag grafstenarna på kyrkogården bära sitt vältaliga vittnesbörd. Sedan år 1815 har dock ön varit Förenta Staternas obestridda egendom. Inom fort Mackinacs

FADER MARQUETTE TAGER AFSKED.

murar skref Schoolcraft sina iakttagelser från indianernas lif samt nedtecknade deras sägner och legender. Från dessa skrifter har sedermera Longfellow hämtat stoffet till, som han själf säger, "Indianernas Edda", Hiawatha. Sedan år 1895 är Mackinac Island reserverad som en statspark för Michigan.

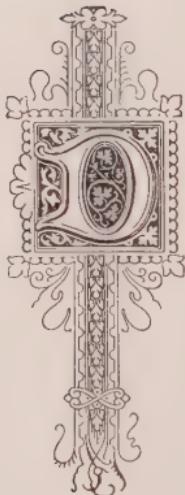
Enligt en indiansk sägen skall ön hafva uppkommit därigenom, att den "store Anden" ej kunde finna en passande plats att slå upp sitt wigwam. Han lät därför Mackinac Island uppskjuta ur sjön och sände bud till de andra andarna att här på denna ö fanns en plats för dem, dit de kunde komma för att hvila, lämnande alla bekymmer bakom sig. Hit samlades nu äfven alla andar, här hade de sin jaktmark, och här firade de sina fester. För att uppstigandet på ön skulle vara lätt, gjorde den "store Anden" en hyälfdf port, "Arch Rock", hvarigenom de ankommande kunde gå. Sin egen wig-wam uppslog han ett stycke väg från porten, men under tidernas lopp blef den förvandlad till sten och kvarstår nu som en stor pyramid, "Sugar Loaf Rock".

Indianerna, som täljde dessa sägner, äro nu försvunna från ön. Endast ett fätal finnas ännu kvar på denna deras heliga mark. Men hafva inbyggarna försvunnit, så står dock ön kvar som ett skönt exempel på en kärleksfull Skapares härlighet. Dig vare ära och lof, o Gud! Hur stora och härliga äro icke dina händers verk! När man från öfre platån ser solen sänka sig i väster-

vägor, spridande sitt guldkimmer öfver ön, kan man ej annat än med sängaren utbrista:

“Ack, när så mycket skönt i hvarje åder
Af skapelsen och lifvet sig förråder,
Hur skön då måste själfva källan vara,
Den evigt klara!”

Mer än guld.

Ps. 119: 72.

YRA ord, mitt hjärta bringer
Utaf längtan städs till dig.
Ty med dig en skatt jag finner.
Som är mer än guld för mig.
Annan sällhet vingar far.
Den du bringar stannar hvar
Genom alla tiders skiften,
Äfven i de mulna där.

Du är hällen som mig renar,
Du är livets hälsobrunn.
Du med himlen mig förenar,
Lägger löfvet i min mun,
Då du visar mig allifort,
Hvad min Jesus för mig gjort,
Hon som uppå hörsets kulle
Öppnat paradisets port.

Här uti min mötgångstimma
Alla krafter svika mig,
Du förjager ötronjs dimma
Och strör blommor på min stig.

Och när i ditt ljus jag ser
 All den godhet Herren ger,
 Då behöfver jag ej leta
 Efter livets fröjder mer.

Du min enda sång och visa,
 Du mitt hjärta hängaborg.
 Dina räffer vill jag prisa
 Och förgäta all min sorg.
 Han som mig till barn uppfog
 Och mig till sitt hjärta drog,
 Vill mitt allt i allt nuvara,
 I hans kärlek här jag nog.

Dyra ord, mitt hjärta brinner
 Ofta längtan städs till dig.
 Ty med dig en skatt jag finner,
 Som är mer än guld för mig.
 Du min nöd så väl förstår,
 Du borrförkar smärfans far.
 Och den böen från hjärta stiger
 Ofta dig sitt amen får.

N. F.

Den hvita dufvan eller En Indians tacksamhet.

N skön juniafton stod en af Nya Englands nybyggare, William Sullivan, utanför dörren till sin hydda, slipande sin lia för höslåttern. Då nalkades en stackars vilsekommen indian och bad om litet mat och ett nattläger. När han likvälv oaktaadt sina förnyade böner afvisades, utan att ens erhålla en dryck vatten, vände han sig om med en stolt men sorgsen blick och väcklade långsamt bort. Men Mary, nybyggarens hustru, såg huru han icke långt från deras hem sjönk vanmäktig till jorden, och skyndade att bära till honom litet mat och dryck. Då den försmäktande hade hemtat sig något litet, sade han med af tacksamhet strålande ögon. "Karkutschi skall skydda den hvita dufvan för örnens klor. För hennes skull skola de ofjädrade ungarna vara säkra i sitt näste, och hennes röde broder skall icke utkräfva någon hämnd." Därefter framdrog han en bundt hägerfjädrar ur barmen och gaf de längsta därav

åt Mary, sägande: "När den hvita dufvans make flyger öfver indianernas jaktmarker, skall han bära dessa på sitt hufvud." Och därmed gick han sin väg och försvann snart i skogen. När hösten sedan kom och jakttiden var inne, och Sullivan fruktade för den förolämpade indianens hämnd, för hvilken han under sitt kringströfvande i skogarne lätt kunde falla ett offer, då berättade Mary, hvad hon hade gjort och fästade fjädrarna i hans jaktmössa. Och se, det var icke förgäfves! Under jakten kom Sullivan at skilja sig från sitt sällskap, förirrade sig i skogen, sårade en buffeloxe, hvilken därefter rusade emot honom, så att han var i fara att söndertrampas af det rasande djuret, då plötsligt ett skarpt skott fällde buffeln till marken. Då denne därvid med en del af sin tyngl störtade öfver den fallne jägaren, syntes en mörk gestalt i indiansk dräkt ila hastigt fram och stöta en jaktknif i djurets hals. Därpå vände indianen sig till Sullivan, som sväfvande emellan fruktan och hopp, enär han icke visste, om hans lifs räddare hörde till en fientlig stam eller ej — bad honom visa sig rätta vägen till sin hydda. Den röde mannen svarade: "Om den trötte jägaren vill vänta till i morgon, så skall örnen visa honom vägen till hans hvita dufvas näste." Därpå tog han honom vid handen och förde honom, under den hastigt inbrytande natten, till ett litet indianläger i granskopet af floden. I sin wigwam undfagnade han jägaren sedan rikligen med maiskakor och ville-

bråd och beredde honom på utbredda djurshudar ett godt nattläger. Morganen därpå ledsagade han honom genom den mörka, tjocka skogen, och förr än aftonen inbröt, såg Sullivan sin boning framför sig och öfverhopade sin ledsagare med de hjärtligaste tacksägelser för hans visade kärlekstjänst. Då såg Karkutsehi — ty det var han — på honom mildt förebrående, och först då igenkände Sullivan honom, i det indianen sade: "För fem månader sedan, då jag var uttröttad och vanmäktig, kallade du mig en indiansk hund och dref mig bort från din dörr; jag hade nu haft tillfälle att hämnas, men den hvita dufvan gaf mig mat, och för hennes skull har jag skonat hennes make. Karkutsehi bjuder dig nu gå hem; men skulle du än en gång få se en röd man i nöd, så gör honom, hvad jag har gjort dig. Farväl."

Emigranten.

Af Gustaf Wiman.

---

*ILI du skönja den väg, han från början gick,
Vill du höra den lexan han lära fick,
Vill du lyss' en stund
I hans barndomslund —
Skall jag skynda mig tälja hans saga all,
Förrän höstlig natt faller tung och kall.*

*Det var äkta blod i hans starka kropp.
Han blef ståtlig och stor och sin faders hopp.*

*Innan tio år
Gick han vall med får.*

*Men nyttig han var ock på torpets teg. —
Man sade med stolthet: "den där blir seg."*

*Innan herrgårdens klocka i tornet rang
I den tidiga morgon sin hårda klang,
Fick han upp ur bädd
Både trött och rädd
Att svettas och tröttas af dagens id,
Ty han lekte ej bort sin barndomstid.*

*Och han växte fast födan var knapp ibland,
Men ock arbetet växte fort för hans hand.*

*På åker och äng
Var han med i fläng.*

*Och han älskade torfvan han vätt med svett
Och den bok ur hvilken han lärde sig vett.*

*Och de åkrar han sådde, den äng han slog
Och den plog som han styrde, det ök som drog —
Och det var hans värld —
Han skänkte sin gård
Af den känsla som värmes en ynglings barm,
Förrän hjärtat är härjadt och själen arm.*

*Och han trodde på mänskor, trodde på Gud.
Och han trodde på lyckan finna en brud.*

*I bygden han såg
En tärna med håg;
Men torpet var litet och stugan var trång.
Då började tanken ta' väldiga språng.*

*Och han tänkte på far sin — hans släp och slit;
Och han tänkte på mor, hennes kärlek, flit,
Hennes blick och röst,
Hennes ömma tröst.*

*Och han tänkte på syskonen, stora, små.
Nog det kändes att lämna sitt hem ändå.*

*Och han tänkte på stugan med timrad vägg
Och på gårdsplan med aplar, syren och hägg;
På granarnas sus
Och vårbäckens brus;
Och han kände, ej fans i världen en vrå,
Ej en plats som denna, han älskade så.*

*Och hans kärlek till hemmet dref honom bort
Till ett fjärran främmande land inom kort;*

Ty med troget nit,

Med sin ärfda flit,

*Han sin kraft måste offra åt annans värf,
Och i lön fick han hån och en liten skärf.*

*Men då ville han lämna sitt barndoms bo,
Där för honom ett enda frö ej fick gro;*

Ty det rum det fanns

För ett hopp som hans,

*Ty det sjöd i hans barm utaf kraft och lif,
Hvarför skulle ej han hafva hem och vif?*

*Och då ville han ut att tjäna en slant
För att se'n komma hem och gifva kontant*

Hvad torpet var värdt

Med hemmet så kärt —

*Och så visa patron på herrgården — han —
Att "en an' kan vara så go' som en an'."*

*Och så drog han i väg öfver land och haf.
Med sin panna, sin skuldra, sin arm han gaf*

Förtroende nog

För ett ärligt knog.

*Och han började strax lägga manken till
Som en duklig svensk, när han gör som han vill.*

*Och med häpnad förnummo båd' Pat och Pit
Och Pipins och Dixi hvad kraft och flit*

I en svensk kan bo,

Som har hopp och tro.

*Och de sågo med afund hans konst och vett,
Som åt honom ett försteg för dem beredt.*

*Men han kunde ej glömma det röda hus,
Som där stod omsusadt af granarnas sus,
När han drog sin kos.*

*Hans längtande ros
Dock kom med en hälsning från kojan i Nord,
Den käraste platsen han hade på jord.*

*Men då brann han af åtrå ått bygga bo,
Där han kunde minnena vagga till ro.*

*Han verket grep an'
Som en redlig man,
Och han köpte ett hemman båd' stort och grant.
Och han skref till sin fader: "det gick gallant."*

*Nu han lydde ock kärlekens ljusvä bud
Och han förde sin älskliga ungdoms brud
Till altarets rund
I en lycklig stund.*

*Han sitt mål hade vunnit på ärligt vis.
Han blef aktad som få och fick statens pris.*

*Och där hemma man hört om hans lycka och tur.
Men patronen han sade: "han är en filur."*

*Man talade hit,
Och man talade dit,
Och snart voro många på väg för att se,
Hvad mödan där borta i landet kan ge.*

En medlem af den kejserliga lifvakten.

Af C. W. Jacobson.

MR. Yu, som var medlem i London-missionens församling i Peking, var mandsjur och tillhörde den kejserliga lifvakten samt erhöll sin lön i form af ris och penningar direkt af regeringen. Det var honom ålagdt att under korta perioder gå vakt inom det kejserliga palatsets område. En stor procent af dessa mansju-reserver äro på detta sätt anställda i regeringens tjänst.

En morgon, just vid den tid då ryktet om boxarupproret hade skakat Tientsin och tändt eld i de oroliga sinnena i hufvudstaden, hade Mr. Yu varit vid regeringens kontor, där de månatliga lönerna utbetalades, och efter att hafva väl gömt den lilla silfverklumpen han erhöll, i sina löst hängande kläder, skyndar han mot sitt hem, som låg inom stadsmuren. Boxarna påstodo att de medelst sina spiritualistiska syner och trollkonster voro i stånd att uppdaga de kristna. De förklarade att vid noggrann undersökning kunde

man finna ett korstecken på pannan hos hvarje person, som antagit den kristna tron. Ganska ofta hade de i hemlighet blifvit underrättade om hvilka, inom det särskilda distriktet, som voro kristna. Det var därför icke så mycket att förundras öfver, att deras mystiska undersökningar af dem som voro anklagade såsom "Jesu religions mäniskor," alltid ledde till en afgörande dom. Många af de stackars jagade kristna, så nyligen frigjorda från deras eget lands säregna vidskepelse, voro nog benägna att tro att deras fiender verkligen voro i besittning af någon demon-gifven kraft hvarmed de skulle kunna förderfva dem. Och icke sällan brukade de trycka mössan ned öfver pannan för att om möjligt skyla det mystiska märke, som påstods vara att finna där.

Mr. Yu's hjärta kände sig synbarligen lättare allt efter som han närmade sig hemmet, ty det var farligt att besöka regeringens kontor i dylikt ärende de soliga junidagarna år 1900. Plötsligt sprang från sitt gömställe bakom en gårdsmur en skara boxare fram och grepo honom. De kände honom, att han tillhörde lifvakten, och väntade att finna sifver på honom. Men de lyckades icke i sitt sökande. Mr. Yu kände att Gud hade hört hans bön om att penningarna, som hans familj var be-roende af, måtte förblifva gömda för dem. Detta fröjdade hans hjärta storligen, äfven fast repen hvarmed han var bunden förorsakade stor smärta under det hans fiender släpade honom med sig till ett boxaraltare. Plötsligt beslöt han sig för

att anropa boxarne om att spara hans lif, lönlöst som det dock syntes att så göra. "Jag är en oskyldig laglydig medborgare," ropade han, "en af kejsarinnans undersåtar, och anställd i hennes tjänst. Hvarför försöken I taga mitt lif?" Mr. Yu säger han känner sig viss därpå att det var Herren, som ingaf honom visdomen att tala till dem och beveka deras onda hjärtan att lössläppa sig. Det var ett mycket ovanligt tillfälle. Men synbarligen blefvo boxarne bevekta af hans ord, ty de släppte honom lös.

Han skyndade strax hem till sin hustru, som vid den tiden icke var någon kristen och därfor jämförelsevis trygg. Efter samrådan om hvad som vore bäst att göra enades de om, att han borde återvända till det kejserliga palatset och upptaga sitt vanliga arbete, heller än att fly för sitt lif och möjligen bli uppdagad. Samma dag gick han att fylla sin plikt och stod kvar på sin post tills de allierade trupperna intogo staden - fastän denna mandsjuvakt annars som regel arbetar några dagar och sedan tillbringar några dagar hemma.

En lägre officer och Mr. Yu voro goda vänner och mycket tillsammans, tills denne man en natt då Yu sof stal en del penningar från honom som han bar på sig. Nästa dag anklagade Yu officeren för stölden. Detta förargade den orättfärdige mannen och han svarade: "Du tror din hemlighet vara väl fördold, men jag har uppdagat den och vet att du är en kristen." Yu tänkte för sig

själf en stund. Han visste att hans lif stod på spel om mannen skvallrade på honom. Han insåg därför att bästa sättet vore att drifva saken igenom med rättmäig stränghet och utan att visa ringaste tecken till fruktan. Han svarade därför: "Om jag är en kristen eller icke har intet att göra med denna sak, i morgon må vi följas åt till öfverste Lan och jag skall då rapportera förlusten af mina penningar till honom." Officeren blef öfverrumplad af Yu's anmärkning och upphörde att ofreda honom vidare.

Något senare blef änkekejsarinnan ganska orolig öfver att så många bland den kejserliga vachten dödades af förlupna kulor. Hon kom till den slutledning, att det måste finnas några kristna gömda bland dem, och anföll dem på något osynligt sätt. Det blef därför beslutadt att företaga en noggrann undersökning i afsikt att uppenbara de förmodade kristna spionerna. Särskilt skickliga boxares hjälp anlitades, sådana som man trodde vara så besatta af andar att de med sina mystiska konster voro i stånd att uppenbara närvaren af de föraktade kristna, huru fördolda de än månde vara.

Först af allt fick öfverste Lan befallning att med 400 soldater hålla vakt i parken och förekomma någon misstrodd att där undkomma. Därefter följde en systematisk sökning efter hvarje kristen, som möjligen låg gömd därstädes. Några af dessa särskilt utvalda boxare voro mycket skickliga atleter, som hoppade upp på hustaken och öfver

murar i afsikt att uppdaga om någon person låg gömd i något aflägset hörn eller bland det långa gräset. Men ingen kristen blef funnen.

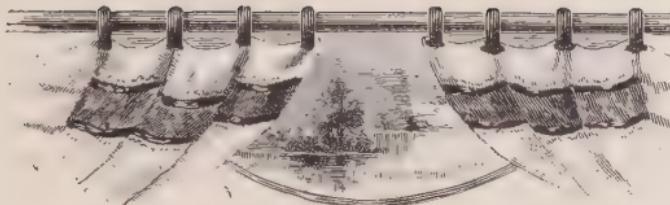
Mr. Yu, tillsammans med de öfriga af vakten, hade blifvit noggrant undersökt af boxarna. Men korset, som deras ovanligt skarpa öga sades kunna uppdaga på hvarje kristens panna, hade ej blifvit funnet på honom. Under tiden började öfverste Lan känna sig ganska orolig, han visste att man fordrade att han skulle uppdaga någon kristen bland soldaterna. Nästa dag grep han därför en förskräckt stalldräng, som grät och protesterade förklarande sig icke vara någon kristen utan en god hedning. Öfverste Lan öfverlämnade honom emellertid åt en officers tillsyn till dess han skulle genomgå den vanliga undersökningen vid ett boxaraltare. Denne officer var mer än vanligt ifrig och öfverlämnade honom ofördröjligent tili att prövas. Profvet vid detta altare bestod i att bränna rökelse. Om röken steg upp mot afgudabilden var mannen en uppriktig dyrkare af den guden, kom röken däremot mot fängen förklarades han vara gudens fiende. I detta fall blef stalldrängen förklarad oskyldig brottet att vara en kristen och frigifven.

Då öfverste Lan fick veta att det påtänkta offret, som var afsett att tillfredsställa kejsarinnan, hade undsluppit, blef han mycket vred på den officer som hade fatt sig ålagt att ombesörja dena sak, och hotade att, om icke stalldrängen kunde framställas genast, han själf måste plikta med

sitt eget lit. Just da spänningen var som störst kom den stackars stalldrängen med underrättelsen om att han blifvit frigifven. Men detta behagade icke öfverste Lan det ringaste. Efter allt som hade passerat var han bestämd på att icke låta det angifna offret gå sig ur händerna. Ofördröjligent blef stalldrängen därfor under stark bevakning sänd från ett altare till ett annat och vid hvarje fick öfversten sin önskan uppfyllt. Han förklarades vara en kristen och blef följaktligen ofördröjligent halshuggen. Med stor tillfredsställelse rapporterade öfverste Lan till sin kejserliga härskarinna att den kristen, hvars närvaro hade förorsakat så mycken förargelse bland soldaterna, hade blifvit fasttagen och afrättad. Och kejsarinnans oro blef strax lugnad.

Då de allierade trupperna intogo Peking lyckades Yu aflägsna sig från palatset och flydde till London-missionens station. Han är nu en mycket uppriktig medlem i församlingen i den östra stadsdelen. Hans hustru har ock blifvit en kristen, och både hon och barnen ha blifvit döpta.

Tack för allt.

T

ACK min Gud för hvad som varit.
Tack för allt, hvad du beskär.
Tack för tiderna, som farit.
Tack för stund, som inne är.
Tack för ljusa, varma vårar.
Tack för mörk och kulen höst.
Tack för re'n förglömda tårar.
Tack för friden i mitt bröst.
Tack för hvad du uppenbarat.
Tack för hvad jag ej förstår.
Tack för bön, som du besvarat.
Tack för hvad jag icke får.
Tack för lifvets hemligheter.
Tack för hjälp i nödens stund.
Tack för nåd, som ingen mäter.
Tack för blodets fridsförbund.
Tack för himmel blå i lifvet,
Tack för moln du strött därpå.
Tack för solljus af dig gifvet.
Tack för mörkret likaså.

Tack för pröfningar och strider.
Tack för hopp, som uppfyllts väl.
Tack för dagen, som framskridet.
Tack för hopp, som slagit fel.
Tack för rosorna vid vägen.
Tack för törnet ibland dem.
Tack för resta himlastegen.
Tack för evigt tryggadt hem.
Tack för kors och tack för plåga.
Tack för himmelsk salighet.
Tack för stridens klara låga.
Tack för *allt* i evighet.

KH-595-340

